

Univerzita Hradec Králové

Pedagogická fakulta

Katedra sociální patologie a sociologie

Postoje vysokoškolských studentů k nevěře

Bakalářská práce

Autor : **Veronika Lipavská**
Studijní program: B7507 / Specializace v pedagogice
Studijní obor: Sociální patologie a prevence
Vedoucí práce: Mgr. Lucie Špráchalová

Zadání bakalářské práce

Autor:	Veronika Lipavská
Studium:	P14P0492
Studijní program:	B7507 Specializace v pedagogice
Studijní obor:	Sociální patologie a prevence
Název bakalářské práce:	Postoje vysokoškolských studentů k nevěře
Název bakalářské práce AJ:	Attitudes of university students to infidelity

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Bakalářská práce se primárně zabývá pojmy nevěra a postoj k ní, dále pak historickým vývojem pohledu na nevěru a různými druhy nevěry. Také řeší biologickou podstatu monogamie a polygamie, popisuje pomoc a podporu lidem zasaženým nevěrou a zkoumá psychické a společenské dopady nevěry. Práce též představuje důležité výzkumy sexuálního chování, ve kterých jsou zahrnuty i údaje o mimopartnerských vztazích. Na tuto část navazuje část praktická, ve které je použita kvantitativní výzkumná metoda v podobě dotazníku kvůli zahrnutí většího počtu postojů a názorů. Cílovou skupinou výzkumného šetření jsou studenti vysokých škol.

PLZÁK, J. Manželská tonutí. Praha: MOTTO, 2011. 128 s. ISBN: 978-80-7246-504-0 ŠMOLKA, P. Nevěra pro podváděné a podvádějící. Praha: GRADA, 2010. 128 s. ISBN: 80-247-3296-3 UZEL, R. Nevěra a co s ní. Praha: Petrklíč, 2010. 160 s. ISBN: 978-80-7229-241-7

Garantující pracoviště:	Katedra sociální patologie a sociologie, Pedagogická fakulta
Vedoucí práce:	Mgr. Lucie Špráchalová
Oponent:	PhDr. Václav Bělík, Ph.D.
Datum zadání závěrečné práce:	5.1.2016

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala (pod vedením vedoucího bakalářské práce) samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové, dne

.....

Poděkování

Chtěla bych takto poděkovat vedoucí mé práce, Mgr. Lucii Špráchalové, za přínosné připomínky k práci a pomoc při vyhodnocování dotazníku. Dále také velmi děkuji všem respondentům, kteří se rozhodli vyplnit dotazník k mé bakalářské práci. A v neposlední řadě chci nejvíce poděkovat své rodině, přítelovi a všem blízkým za podporu a cenné rady.

Anotace

LIPA VSKÁ, Veronika. *Postoje vysokoškolských studentů vůči nevěře*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2016. 76 s. Bakalářská práce.

Tato bakalářská práce se zabývá nevěrou a jejími různými charakteristikami. Řeší její typologii, příčiny a motivaci a také důsledky jak psychické, tak sociální. Také se zabývá historickým vývojem přístupu společnosti k cizoložství a formám trestů, které se po staletí užívaly. Dalšími jevy, které souvisí s nevěrou, jsou monogamie a polygamie a také různé formy soužití. Je zde také uvedena pomoc a podpora, která je nezbytná při řešení nevěry. Uvedeny jsou i významné výzkumy sexuálního chování u nás i ve světě, jejichž součástí jsou i otázky týkající se právě nevěry. Na teoretickou část navazuje výzkumné šetření ve formě dotazníku, který zjišťuje postoje respondentů k nevěře, jejich toleranci k nevěře a také všeobecně sdílené postoje.

Klíčová slova: nevěra, vysokoškolský student, postoj, partnerské vztahy, cizoložství

Anotation

LIPA VSKÁ, Veronika. *Attitudes of university students to infidelity*. Hradec Králové: Faculty of Education, University of Hradec Králové, 76 p. Bachelor Degree Thesis

This bachelor thesis deals with an infidelity and its various characteristics. It solves its typology, causes and motivations and also psychological and social consequences. It also deals with historical development of approach of society to infidelity and kinds of penalties, which were used for centuries. Next phenomena, which is related with infidelity are monogamy, polygamy and various types of cohabitations. It also describes help and support, which are necessary for solving infidelity. There are given important Czech and foreign surveys about sexual behavior, which include questions about infidelity. A research survey follows the theoretical part. This research survey is in a form of a questionnaire, which tries to find out attitudes of respondents and their tolerance to infidelity and general - shared opinions about infidelity.

Keywords: infidelity, university students, attitude, partner relationship, adultery

Obsah

Úvod	9
1 Nevěra a vzhled do vývoje přístupu k ní	11
1.1 Definice nevěry	11
1.2 Historie přístupu k nevěře	12
1.2.1 Starověk	12
1.2.2 Nástup křesťanství a středověk.....	14
1.2.3 Renesance	15
1.2.4 Osvícenství až 20. století	17
2 Charakteristika nevěry	21
2.1 Motivace a příčiny nevěry	21
2.2 Typologie nevěř	24
2.3 Novodobý fenomén - internetová nevěra.....	28
3 Pomoc při řešení nevěry	30
3.1 Důsledky odhalené nevěry	30
3.2 Možnosti pomoci.....	31
3.3 Poradenská pomoc	33
3.4 Psychoterapie	34
3.5 Relaxační techniky	36
4 Nevěra a rodinné vztahy	38
4.1 Biologická podstata člověka	38
4.2 Rozšíření monogamie a polygamie ve světě.....	39
4.3 Alternativní formy partnerského soužití	41
5 Charakteristika vysokoškolských studentů	43
5.1 Časná dospělost.....	43
5.2 Střední dospělost.....	45
5.3 Pozdní dospělost	46
5.4 Současní studenti vysokých škol	47
6 Vybrané výzkumy o nevěře	48
6.1 Vybraný český výzkum.....	48
6.2 Vybrané zahraniční výzkumy	49

7	Vlastní výzkumné šetření	52
7.1	Výzkumný cíl a stanovení hypotéz.....	52
7.2	Popis metod.....	53
7.3	Popis výzkumného vzorku.....	54
7.4	Výsledky šetření.....	55
7.5	Ověření hypotéz.....	64
7.6	Závěr výzkumného šetření.....	65
	Závěr	66
	Použité zdroje	68
	Seznam příloh	71

ÚVOD

Tato bakalářská práce se zabývá mnoha různými aspekty nevěry. Prvně je definováno, co vlastně je nevěra a jak může být různě pojímána, jelikož pro každého člověka znamená nevěra něco jiného. Je zde uveden stručný vhled do historie společenského vnímání nevěry. Nevěra byla v různých etapách vývoje lidstva pojímána odlišně. Zajímavý je i rozpor mezi tím, jak byl delikt cizoložství trestán právně a jak byl posuzován společensky. Také byl po dlouhou dobu tento delikt posuzován různě u lidí prostého původu a u těch, kteří se narodili jako urození. Dále se věnuje charakteristice nevěry, která zahrnuje její příčiny a motivace, které vedou lidi k tomu, aby byli nevěrní. Také je zde uvedena nejrozumnější typologie nevěry, kterou sestavili velké osobnosti partnerského poradenství jako je například Petr Šmolka či Stanislav Kratochvíl a také náš nejznámější český matrimoniolog Miroslav Plzák. Pozornost je věnována také novému typu nevěry, který nám umožňuje rozvoj komunikačních technologií. Tímto typem je virtuální nevěra.

Aby nevěra byla nevěrou, je nutné, aby bylo ve společnosti přípustné pouze monogamní partnerství, tedy pouze partnerský vztah dvou jedinců. To je důvod, proč jsou zde obsaženy i informace o tom, co je monogamie a polygamie. To vše souvisí s rodinou, a proto jsou zde uvedeny alternativní formy soužití, které mohou vzniknout právě i jako následek nevěry. Kromě důsledků v podobě různých forem soužití má samozřejmě nevěra i důsledky psychologické, fyzické ale také sociální, které se opět dotýkají hlavně rodiny. Rodina může totiž nevěrou jednoho z manželské dyády velmi utrpět. Když již není cesty zpět, k nevěře došlo a hlavně byla odhalena, je nutné se s tím nějak vyrovnat. V některých situacích není možné zvládnout tento problém vlastními silami. Proto jsou v této práci uvedeny i možné formy pomoci. Patří sem například partnerští poradci, a pokud jsou oba partneři ochotni spolupracovat, je možno provádět i rodinnou terapii. Pro zvládnutí úzkosti či stresu, která může jedince z nenadání přepadnout, jsou tu uvedeny různé relaxační techniky. V některých případech není od věci ani lehká medikace. Ještě před částí, která popisuje výzkumné šetření je charakterizována cílová skupina, kterou v této práci jsou studenti vysokých škol různých forem.

V poslední kapitole teoretické části jsou představeny vybrané výzkumy sexuálního chování, které se zabývají mimo jiné také prevalencí či zkušeností s mimopartnerským vztahem. Vybrala jsem výzkum o sexuálním chování, který

u nás již od roku 1993 provádí každých pět let doktor Weiss a Zvěřina. Zahraniční výzkumy jsem vybrala dva. Prvním z nich je vůbec nejznámější průzkum sexuálního chování, který provedl na začátku 50. let minulého století americký psycholog Alfred Charles Kinsey. Ten mimo jiné svůj výzkum realizoval právě na vysokoškolských studentech. Druhý výzkum je taktéž americký a nese název Janus report on sexual behavior. Tento výzkum je z 90 let 20. století.

Výzkumná část práce se zaměřuje na zjištění postojů a míry tolerance k nevěře u vysokoškolských studentů. Cílem této práce je zjistit postoje vysokoškolských studentů k nevěře, také jejich míru tolerance k různým projevům nevěry, neboť pro každého z nás znamená pojem nevěra něco jiného. Dílčím cílem je také zjistit prevalenci nevěry mezi vysokoškolskými studenty. Práce je určena nejen odborné veřejnosti, ale i laickým čtenářům, které tato problematika zajímá. Dále také může posloužit přímo nevěrou zasaženým jedincům jako jakýsi přehled první pomoci při rozmýšlení, jak se zachovat nebo kde hledat pomoc v této zatěžující situaci.

1 NEVĚRA A VHLED DO VÝVOJE PŘÍSTUPU K NÍ

Nevěra je fenomén, který je skoro stejně starý jako lidstvo samo. Objevuje se ve všech vrstvách společnosti snad po celém světě. V publikaci *Delikt cizoložství v proměnách času* od Breziny a Lojka se můžeme dočíst i o trestání cizoložství v takových kulturách jako jsou například severoameričtí Inuité nebo u obyvatel Tichomoří. Existuje mnoho definic toho, co vlastně nevěra je a zároveň se u některých jevů odborníci dohadují, co už nevěra není. Postupem času se také vyvíjely postoje společnosti k tomuto jevu. Měnily se od téměř "neexistence" pojmu nevěra až po její kruté potírání zákony, které vyměřovaly viníkům i trest smrti. V této kapitole se budu zabývat definicí nevěry a také právě vývojem přístupu společnosti k tomuto negativnímu jevu, který je jeden z hlavních příčin rozpadu manželství či partnerství.

1.1 Definice nevěry

Předem je nutno říci, že předpokladem pro nevěru je monogamní vztah. Capponi a Novák (1995, s. 47) definují nevěru jako milostný (sexuální) poměr s mimomanželským partnerem v době trvání manželství, eventuálně stejný poměr s jinou osobou, než je ta, které jsme učinili, ať již vyřčený či nepsaný a "mezi řádky" se rozumící slib věrnosti. Jak vidíme z definice, nejde tedy jen o nevěru v manželství, ale i o nevěru v partnerství.

Jaroslav Havlíček (1992, s. 73) naopak nejprve definuje věrnost jako fyzický a citový stav k jednomu partnerovi. Naváže - li se obdobný citový a sexuální vztah ještě k jinému partnerovi v téže době, jde již o nevěru.

Zlatko Pastor (2007, s. 140) a Petr Šmolka (2010, s. 14) se ve svých knihách shodují na tom, že nevěru je těžké definovat jednotně, neboť pro každého jedince to znamená něco jiného. Pro někoho je jednorázové selhání přijatelné s tím, že se to zkrátka může stát komukoliv. Pro jiného je to však nevyvratitelný důvod k tomu, aby partnera opustil. Nevěra pro ně znamená jev možný, nežádoucí, nikoliv však nevyhnutelný a dá se jí předcházet vhodným výběrem partnera a dostatečnou volností ve vztahu, která je potřebná k vlastní seberealizaci.

Náš přední psycholog, Miroslav Plzák (1973, s. 195), zakladatel matrimoniologie (tedy jakéhosi odvětví v poradenství, které se zabývá manželstvím či partnerstvím), uvádí dva základní typy nevěry. Je to **nahodilý mimomanželský kontakt** a **mimomanželský vztah**. V nahodilém kontaktu jde většinou o nějaké

chvilkové oblouznění, sexuální uklouznutí. Mimomanželský vztah je dlouhodobější a riziko rozvratu vztahu je u něj podstatně větší, jelikož jsou zde již zainteresovány city. Dle Plzáka je to závažná forma poruch soužití.

Pokud je nějaká kniha dobrá pro zjištění přesné definice, mám za to, že by to měl být slovník. V psychologickém slovníku od Hartla a Hartlové jsem však našla jen jediné heslo a to **nevěra sexuální**. „*Soulož nebo jiné sexuální aktivity prováděné s jiným partnerem, než s nímž osoba žije ve svazku dle zákona či zvykového práva; v monogamních společnostech morálně odsuzována, dokonce trestána, někde i trestem smrti; ve vyspělých společnostech však zřejmý posun k větší toleranci.* Hartl, Hartlová (2009, s. 356)

Z uvedených definic mi tedy vyplývá, že všichni víme, co si pod nevěrou vše můžeme představit. To, zda to právě my však budeme považovat za nevěru, už je otázka jiná. Je to jakýsi soubor sexuálních či emocionálních aktivit, které legitimní partner provádí s jiným partnerem. Posouzení těchto aktivit je však zcela individuální. Můžeme jistě říci, že odhalení mimopartnerského dlouhodobého vztahu zraní většinu lidí, neboť je to pro partnerský vztah nejvíce ohrožující typ nevěry. Rozdílné jsou však názory a postoje k takovým aktivitám jako jsou flirtování, líbání, virtuální sex, ale i selhání například pod vlivem alkoholu.

1.2 Historie přístupu k nevěře

1.2.1 Starověk

Přístup společnosti

Kamil Janiš (2004, s. 15) uvádí, že v úplně prvních stupních vývoje lidstva nelze hovořit o cizoložství. Nebylo zde zapotřebí žádných jasných pravidel ve vztahu mezi jednotlivými pohlavími. K uspokojování pohlavních pudů docházelo spíše náhodně, ačkoliv určitě lze mluvit o jakési náklonnosti. A ani otázka otcovství nebyla nutná, stačilo, že matka byla jistá. Pravdou je, že pokud chceme mluvit o nevěře, lze o ní hovořit až při výskytu monogamního manželství, ale o tom až později. Tak například ve starém Egyptě vládla velká tolerance. Ta se však týkala výhradně mužů. Sice převládala v převážné míře monogamní manželství, ale každý muž mohl mít milenek, kolik se mu jen zachtělo a na kolik mu také stačily finanční prostředky.

Podobně jako v Egyptě, i v Babyloně mohli mít muži vedle oficiálních manželek také několik vedlejších. „*Ženy zde byly tak jako v mnohých jiných společnostech v nevýhodě. Mužova nevěra byla téměř beztrestná. Zákony trestaly totiž převážně cizoložné ženy.*” (Janiš, 2004, s. 29 - 30)

Nepříliš odlišná byla situace ve starověkém Řecku, ale i Římě. Nejprve tedy Řecko. Například ve Spartě byla kvůli nedostatku mužů (kvůli válečnému charakteru tohoto městského státu bylo mužů málo) polygamie normální. Dokonce zde byla občasná i polyandrie (mnohomužství). Paradoxně bylo cizoložství opět krutě trestáno. Velmi zajímavý je i pohled na rodinu, který uvádí ve své knize Morus (2007, s. 31). Rodina je v Řecku považována za téměř hospodářskou účelovou pospolitost, sloužící k zachování soukromého vlastnictví, obživě žen a obsluze mužů. Ta nejpodstatnější funkce, zajištění a výchova potomstva, podléhá mnoha výkyvům.

V případě starověkého Říma se opět budu opakovat v tom, co již zaznělo. Řím se vyznačoval stejnou požívačností sexuálních hrátek jako v jiných místech v té době. „*Nikdo si nedělal výčitky ani svědomí s mimomanželskou nevěrou, s předmanželským pohlavním stykem, s návštěvou nevěstinců apod.*” (Janiš, 2004, s. 59). Jak ale uvádí doktor Radim Uzel (2010, s. 12) i zde intimní život však nepostrádal určitých omezujících pravidel. Zákony byla podporována manželská věrnost a cizoložství (snad nemusím ani dodávat, že samozřejmě ženy) se krutě trestalo.

Právní úprava

Jak již bylo řečeno výše, v posuzování nevěry panovala z hlediska pohlaví velká nerovnováha. Ženy byly vždy posuzovány mnohem přísněji. Mužům většinou hrozil trest za cizoložství, pokud se ho dopustil s vdanou ženou. Začneme v Egyptě. U ženy byla vyžadována naprostá věrnost. Pokud byla nevěrná, byl tento čin považován za důvod k rozvodu. Pokud spal muž s cizí manželkou, byl buď zbičován nebo mu byl uříznut nos či uši. (Egypt, ©2004, online). Co je zajímavé, trest uříznutí uší či nosu je univerzálním trestem snad ve všech koutech Země. Setkat se s ním můžeme dle Breziny a Lojka (2015, s. 77) například na Velké Moravě nebo ještě v roce 1231 v Sicilském království.

Dále například Babylon. Chamurapiho zákoník je plný paragrafů, které upravují vztah muže a ženy. Janiš uvádí, že byla - li žena přistižena při nevěře, potom ji i muže, který s ní zhřešil, svázali do pytle a hodili do řeky. K tomu nedošlo

jen při dobré vůli poškozeného manžela, který ji mohl zanechat žít. V tom případě byl beztrestný i muž, který se s ženou dopustil cizoložství. Mimomanželský poměr muže byl trestný jen tehdy, šlo - li o poměr s vdanou ženou. (Janiš, 2004, s. 30)

Velmi podobně tomu bylo ve starověkém Řecku. Například v Aténách se nevěra ženy trestala smrtí. Cizoložníka a nevěrnou ženu mohl kdokoliv, kdo je přistihne, zabít. Jak ale praví zákon, cizoložníky bylo nutno přistihnout "úd v údu". Zajímavá je i Sparta. Ačkoliv tu vedle sebe existovala monogamie společně s polygynií i polyandrií, cizoložství bylo stejně trestáno krutě. Muž, který byl dopaden při cizoložství s manželkou jiného muže, byl potrestán vypíchnutím očí. (Janiš, 2004, s. 43)

Brezina a Lojek (2015, s. 40) uvádí, že v Římě se pro cizoložství užíval výraz *adulterium*, který lze do češtiny přeložit jako jakési "poskvrnění". Ještě v královských dobách Říma si mohl muž dělat s nevěrnou ženou cokoli. Zákon nechával čistě na něm, jak jí potrestá, tedy klidně i smrtí. Netřeba snad ani dodávat, že žena takovéhle možnosti neměla. Jako nejvýznamnější zákoník uvádí Kamil Janiš *Lex Julia de adulteriis*, kde již zmiňované přísné zákony za cizoložství nalezneme.

1.2.2 Nástup křesťanství a středověk

Přístup společnosti

S nástupem křesťanství se s nevěrou krutě zatočilo. Vždyť už jen to, že z deseti přikázání se dvě týkají cizoložství, nám něco napovídá. Za tzv. smilstvo je považována i pouhá nemravná myšlenka. Kamil Janiš (2004, s. 74) uvádí, že křesťanství staví do popředí manželskou věrnost, boj proti cizoložství, ale také proti rozvodům. Brezina a Lojek (2015, s. 56) k tomu dodávají, že církev začala klást důraz na jakési "zrovnoprávnění" ženy a muže. Takže ať spáchal cizoložství on či ona, pokání měli učinit oba. Avšak nutno říci, že světský náhled byl stále zastaralý a trestal hlavně ženu tak, jak tomu bylo v předešlých dobách.

Zajímavé je, že ačkoliv církev vychází z biblických přikázání, tak v té samé knize se dočteme o králi Šalamounovi, který je znám především díky Písni písní. Méně je však znám fakt, že tento král Šalamoun měl několik set žen a milenek. Takovýchto rozporů najdeme samozřejmě mnohem více. Vždyť i dnes se realita liší od všeobecně prezentovaného náhledu. Tento postoj se táhne celým obdobím středověku v nerozdílných podobách. Co se za těch pár století změnilo, bylo právní

trestání deliktu cizoložství. Stále se však budeme pohybovat v rovině krutých fyzických trestů.

Právní úprava

Brezina a Lojek (2015, s. 57) uvádí, že v souladu s biblickým novozákonním učením se církev svatá rozhodla pro tlak na uznání manželství jako nerozlučitelný svazek. Dokonce se stalo i svátostí. Postoj církve vycházel z postoje římského i germánského. To znamená, že cizoložství ženy je ohrožením rodiny, přesněji legitimacy dětí, neboť nevěrná žena přeci může přijít do jiného stavu nejen s manželem. Ale i přes to se církev snažila vidět v cizoložství hřích, ať už ho spáchala žena či muž. Církev tedy "trestala" pokáním. Zato světské právo užívalo mrzačící tresty. A jak se světské právo lišilo v trestání, lišilo se i v přístupu k pohlavím. Muži tedy skoro vždy byli beztrestní. Příklad trestání ženy uvedu z německých zemí. Nevěrné ženě manžel ostříhal vlasy a hnal ji celou vesnicí a šlehal prutem. Pokud však ženu s milencem přistihl in flagranti, mohl je oba beztrestně usmrtit. Ne všude však byly tresty takto kruté. Například ve Francii se ve vrcholném středověku používala tzv. ulička hanby. Tu museli nazí milenci proběhnout a lidé je mrskali. Ve většině středověkých měst převažovaly tresty jako pranýř či vyhnání. Avšak koncem 16. století se ve větší míře začaly užívat zase tresty hrdelní. A nakonec uvedu příklad z českých zemí. Cizoložství postihlo i českého krále Zikmunda Lucemburského. Jeho manželka Barbora Celjská mu byla nevěrná. Zikmund ji proto nechal vykázat ze dvora. Po zhruba 10 měsících však Barbora žádala svého chotě na kolenu, aby jí odpustil. Ten tak po tomto gestu velkoryse učinil a svou ženu vzal na milost.

1.2.3 Renesance

Přístup společnosti

Pojem renesance je znám jako "znovuzrození" antických ideálů. Tento význam se promítá i do postojů k nevěře. „*Neznamená jen vzkříšení těchto antických ideálů, ale i orientaci na nového člověka, duchovně i tělesně všestranného, zbaveno církevního středověkého jařma.*” (Uzel, 2010, s. 31). Sexuální pud je konečně pozvednut do roviny normálních lidských slabostí a nikdo se přeci za to nemusí stydět. Sex konečně není jen hříchem nutným k plození potomstva. Propad mezi realitou a zákony je zde ještě patrnější, než kdy dříve. Tato „revoluce” totiž proběhla beze změny zákonů. A tak jako celými dějinami se táhne i nerovný přístup k trestání

nevěry jak mezi pohlavími, tak i u společensky rozličných vrstev. Ačkoliv jsme v renesanci, ženina nevěra v manželském svazku je stále odsuzována a trestána. Zato pokud se u muže prokázaly nemanželské děti, nikomu to příliš nevadilo. Radim Uzel (2010, s. 32) uvádí, že především ve Francii bylo dokonce až divné, kdyby panovník, mající svou zákonnou ženu, neměl vedle ní ještě metresu (neboli dlouhodobou sexuální partnerku panovníka). Snad nejznámější metresou je jistě Madame de Pompadour, která byla milenkou Ludvíka XV. U šlechty se tedy věrnost vůbec nepředpokládala. A nešlo jen o mnohoženství, ale časté bylo i mnohomužství. Šlechtičny tedy za svými vznešenými mužskými protějšky vůbec nezaostávaly. Jako příklad můžeme uvést Kateřinu I. Nutno dodat i fakt, že ani církevní hodnostáři nezůstávali příliš pozadu za šlechtou

Právní úprava

Tresty s nástupem novověku přestávaly být tak kruté jako dříve. Z počátku 15. století se ještě například i u nás v Čechách mohla nevěrná žena zaživa zazdit a její milenec nechat stít. Kamil Janiš (2004, s. 157) zmiňuje tzv. *Práva městská království Českého a markrabství Moravského* z roku 1579, které sepsal měšťan Pavel Krystyan z Koldína. V tomto spise je uvedeno, že ten, kdo se dopustí cizoložství, ať už je to muž či žena, měl by být trestán smrtí. Také zde Koldín píše, že pokud manžel svou manželku či otec svou dceru při cizoložství přistihne, může jak ji i jejího milence naprosto beztrestně zabít. V tomto období u nás vznikly tzv. smolné knihy. V těchto knihách se zaznamenávaly přečiny i trestné činy občanů města. V nich tedy najdeme svědectví o krutém životě poddaných. Většina sexuálně motivovaných činů byla totiž potrestána smrtí. Avšak nutno dodat, že k trestání cizoložství se přistupovalo mírněji, protože záleželo na postoji podvedeného protějšku. Brezina a Lojek (2015, s. 80) ještě dodávají, že zkraje 70. let 16. století se tresty hrdelní ve střední Evropě nahrazují nejčastěji trestem vyhnání z města či obce.

Jak můžeme vidět, střední Evropa byla mnohem prudérnější, než například Francie či Itálie, kde se již moc neseťkáváme s tak krutými tresty. Spíše zde najdeme takové tresty, které člověka nějakým způsobem zesměšnily (např. výše zmíněná ulička hanby nebo veřejné mrskání prutem). Ve Francii v dobách vlády Ludvíků paradoxně metresy mnohonásobně politicky zastíňovaly manželky legitimní. Důkazem tohoto tvrzení nám může být již zmiňovaná a velmi populární Madame de Pompadour. Tento trend zde přetrvával až do Velké francouzské revoluce (1789).

V této době bylo takovým univerzálním pravidlem, že pro chudé byly určeny

ty krutější tresty a pro ty bohaté spíše pokuty. Důvod je naprosto zřejmý. Na chudých lidech si soudy těžko mohly něco vymoci, zato od bohatých se peníze spíše hruly. Trest hrdelní již sice nebyl tolik využíván jako dříve, neznamená to však, že by jeho existence nadobro vymizela z právních předpisů. Tato možnost totiž nejen na našem území existovala až do roku 1765. Rozptyl možných trestů za delikt cizoložství byl však velmi paradoxní, když se zamyslíme nad tím, že jeden mohl vyváznout s pokáráním či pokutou a jiný byl zase popraven.

1.2.4 Osvícenství až 20. století

Přístup společnosti

Až do 18. století se tak říkajíc skoro nic v náhledu na nevěru nezměnilo. Historií se prolíná spousta a spousta "veřejných tajemství" šlechticů a šlechtičen, která se týkají mimomanželských vztahů. Největší přelom můžeme pozorovat hlavně v legislativě, ani ne tak ve smýšlení společnosti. Například v díle Cesareho Beccaria (1893, s. 84) *O zločinech a trestech*, které je považováno za základní pilíř kriminologické vědy, Beccaria uvádí, že zločin cizoložství je zločin za prvé těžce prokazatelný a za druhé má přirozenou podstatu a tím by vlastně ani neměl být trestný. Dalším zásadním bodem je rozhodně upuštění od hrdelních trestů. Pro uherské země je významný zákoník Josefa II. *O zločinech a trestech*.

Druhou polovinu 19. století můžeme označit jako puritánskou. Toto až absurdní myšlení je Kamilem Janišem (2004, s. 257) popisováno jako snaha o "vygumování" veškeré erotiky z mysli lidí. Základem společnosti byla počestná měšťanská rodina, čímž se propagovala monogamie. Jakékoliv odklonění se od těchto norem bylo společností zavrženo. Jistě si ale dokážeme představit, že realita byla zcela jiná.

V roce 1931 se pojem nevěra objevuje v Masarykově slovníku naučném, kde je řečeno, že: "..., cizoložství je důvodem k rozvodu manželství od stolu i od lože." (Janiš, 2004, s. 260). Postupem 20. století se nevěra přestala objevovat v trestních zákonících. Když si vzpomeneme na období tzv. "hippies", dozvíme se, že právě v tomto období byl zaznamenán největší nárůst manželské nevěry. Asi netřeba vysvětlovat důvody vzhledem k tehdejší filosofii zmíněného hnutí.

A nynější pohled na nevěru? Jistě je dobře, že to již není trestný čin. Rozhodně ji lze považovat za jakousi patologii ve vztahu, protože téměř každému vztahu vyzrazená nevěra nějakým způsobem ublíží. Ale záleží také na celkovém

kontextu nevěry. Těžko ji posuzovat, pokud dopodrobna neprozkoumáme celý systém partnerského soužití.

Právní úprava

Právníci Brezina a Lojek (2015, s. 86-90) zmiňují ve své knize *Delikt cizoložství v proměnách času*, že v dobách osvícenství jsou na našem území dva nejdůležitější panovníci a ti jsou zároveň autory dvou nejznámějších a pro nás nejpodstatnějších zákoníků. První z nich je Marie Terezie a její zákon *Constitutio criminalis Theresiana*. Tato tzv. Tereziánská kodifikace definuje přesně význam cizoložství: „*Cizoložství jest zločinné uražení manželské věrnosti skrze tělesné smíšení s jinou osobau.*” Také definuje, kdy přesně k cizoložství došlo a to tehdy, když ho spáchá manžel s cizí manželkou, neženatá mužská osoba s jinou manželskou a nevdaná ženská osoba s ženatým mužem. Pro zajímavost uvedu, že v tomto zákoníku jsou dokonce zmíněny doporučené otázky pro soudce, na které se má obviněných při výslechu ptát, aby správně posoudil jejich vinu. Mezi těmito otázkami bylo například kdy, jak často, kde se to stávalo? Kde se toho času druhý manžel nacházel? Kterak se N. a N. seznámili? Kdy a kolikrát se to stalo? Zda - li o tom někdo věděl? A mnoho dalších. Za cizoložství provinilce čekal trest peněžité pokuty, vězení o chlebu a vodě, případně i jiné tělesné tresty a dokonce stále i trest smrti. Přípustné byly i polehčující okolnosti jako například dosavadní počestný život provinilce, nevědomost páčání trestného činu, přimluva uraženého manžela či existence manželských dětí, které potřebují péči obou rodičů. Také zde pochopitelně byly i přitěžující okolnosti, mezi které se počítala případná nejistota početí, že došlo k početí nemanželského dítěte, opakovanost cizoložství, které již bylo potrestáno (z dnešního pohledu bychom to mohli nazvat recidivou), ale i pokud se činu dopustila společensky nějak vážená osoba, která má být ostatním příkladem. Co je ještě nutno připomenout je to, že cizoložství již nebylo stíháno z úřední povinnosti, ale pouze na výslovnou žádost uražené osoby.

Nástupcem Marie Terezie byl, jak je známo, její syn Josef II. Ten je autorem *Všeobecného zákoníku o zločinech a trestech na ně*. Josef II. tímto zákoníkem na krátkou dobu (do roku 1795) zrušil trest smrti, takže nevěrníkům konečně nehrozila ztráta hrdla. (Ius wiki, ©2014, online). Pro zajímavost ještě dodám, že Cesaro Beccaria sepsal poznámky k návrhům tohoto zákona. Delikt cizoložství zde byl přesměrován do sekce zločinů politických. Delikt je v tomto zákoníku vymezen

takto: "Kdo uzavře zákonné manželství a tím se zaváže k manželské věrnosti, a s jinou nemanželskou nebo manželskou osobou se tělesně spojí, dopustí se cizoložství." (Brezina, Lojek, 2015, s. 89). Další paragraf ustanovuje, že cizoložství může být souzeno jen na základě soukromé žaloby a to jak ze strany muže, tak i ze strany ženy. Trestem za tento delikt byl buď výprask či těžké vězení druhého stupně, který byl vykonáván s okovy na nohou. V sousedních zemích tomu bylo podobně. Například v Bavorsku se rozlišovalo, zda se jedinec dopustil cizoložství poprvé nebo opakovaně. Také rozhodoval fakt, zda je provinilec z nižší či vyšší vrstvy. Tresty se tak pohybovaly v oblasti finančních pokut až po několik měsíců vězení. Jediný rozdíl však nastává při opakovaném cizoložství, kdy mohl být uložen trest smrti stětím mečem. Ovšem k množství polehčujících okolností jen málokdy byl opravdu uložen. Všeobecně můžeme říci, že pokud se jedinec proviní s vdanou či ženatou osobou, trest je o to vyšší.

Posledním důležitým zákoníkem je zákon *O zločinech, přečinech a přestupcích č. 117/1852 ř. z.* Je zde přeřazen pouze do kategorie přestupků. Uděluje se ve všech případech trest vězení od 1 do 6 měsíců. Přísněji se má potrestat pouze žena, která by otěhotněla a bylo by možné tak pochybovat o původu dítěte.

20. století se konečně neslo ve znamení prvních kroků k rovnoprávnosti mezi mužem a ženou. O takové situaci u nás pojednává Janiš (2004, s. 352). Ten zmiňuje, že po vzniku Československé republiky se do Ústavy dostalo ustanovení, že žena stojí naroveň muži. Tím se také konečně ruší pravidlo přísnějšího trestání ženy při prokázání cizoložství. Československé právo si převzalo normy z bývalého Rakousko-Uherska. Takže stále ještě platil již zmiňovaný zákon č. 117/1852 ř.z. *O zločinech, přečinech a přestupcích*. Brezina a Lojek zmiňují doktora Jana Rubíka, který vydal monografii *Cizoložství a nevěra*, ve které se snaží navrhnout zákon proti rozvrácení manželství cizoložstvím a nevěrou. Rubík v něm navrhuje trest za cizoložství od 1 do 5 let těžkého žaláře. Ten však nebyl brán v potaz. Po válkách vznikl zákoník č. 86/1950, který úplně zrušil trestněprávní postih cizoložství. Podle tehdejšího Rozlukového zákona mohl manžel požádat o rozluku manželství, dopustil-li se druhý manžel cizoložství a to do jednoho roku ode dne, kdy se o cizoložství manžel dozvěděl. Dle tehdejšího občanského zákoníku bylo cizoložství také důvodem k rozvodu. Dříve však o tom musel rozhodnout trestní soud, nyní však rozhodnutí trestního soudu není zapotřebí. Zajímavý je i fakt, že už za první republiky bylo dle Státního úřadu statistického cizoložství velmi obvyklým důvodem

k manželské rozluce či rozvodu.

Ve Francii se až do roku 1975 udržovaly alespoň pokuty. Trestněprávní represe však byla bezcenná, protože uražený manžel žaloval jen tehdy, když potřeboval snadnou cestu k rozvodu. V Německu bylo cizoložství beztrestné od roku 1969, v NDR o půl roku dříve. A v Itálii v těchto letech také. V Rakousku trestnost cizoložství vydržela až do roku 1997. Trestal se zde vězením v trvání do 6 měsíců nebo peněžitou pokutou do 360 denních sazeb. Rakousko bylo tak jedinou zemí Evropské unie, která cizoložství neodstranila z trestního zákoníku po velmi dlouhou dobu. Tím končí éra deliktu cizoložství v našem evropském společenství.

2 CHARAKTERISTIKA NEVĚRY

Tato kapitola se zabývá tím, co všechno vlastně nevěra může být. Pro každého z nás totiž nevěra může být něco jiného. Pro jednoho může být nevěra i jen pouhý flirt, pro jiného až samotný pohlavní styk. Typologie nevěry je opravdu bohatá. K nevěře nedochází jen tak, z ničeho nic. Je několik příčin a motivů, které vedou jedince k rozhodnutí najít si milence či milenku.

2.1 Motivace a příčiny nevěry

Většina odborníků shodně uvádí dva druhy motivace - sexuální a mimosexuální. Jedním z předních českých matrimoniologů (tj. člověk, zabývající se manželstvím) je, samozřejmě po jeho zakladateli Miroslavu Plzákovi, Petr Šmolka (2010, s. 38-54), který uvádí 3 základní příčiny nevěř:

Promiskuita jako osobnostní charakteristika. Zde Šmolka uvádí několik příkladů. První je *inovační životní scénář*, což znamená, že někteří lidé jsou ve svém životě tak trochu neposední. Jsou to lidé, kteří nemají rádi stereotyp, a to ve všech oblastech života. Rádi se seznamují, jsou otevření novým věcem, zájmům. Nelze však zobecnovat na tvrzení, že každý tento člověk bude nevěrný. Je to jen jakýsi předpoklad, že tomu tak může být. S tím souvisí *extroverze*. Vyšší potřeba a hlavně schopnost navazovat nové a nové vztahy s sebou nesou riziko, že extrovert může selhat. K tomu však nutno dodat i fakt, že naopak takový introvertní člověk může zase v krizové situaci najít někoho, do koho se intenzivně zamiluje, což je mnohdy nebezpečnější, než extrovertův zálet. Dalším osobnostním rysem je *nezralost*. Citová nezralost se projevuje v partnerském vztahu potřebou zažívat stavy silné emoční odezvy. Tito jedinci tedy těžce zvládají přechod z lásky milenecké na lásku partnerskou (manželskou). Jsou to takoví ti věčně nespokojení hledači partnerského štěstí. Dále *porucha sebevědomí*. Tito lidé hledají v reakcích druhých neustále jakési sebepotvrzení, což znamená, že jsou velmi přecitlivělí na kritiku od druhých. Mimomanželský vztah tak může být jakýmsi prostředkem k sebepotvrzení. Dále jsou k nevěře náchylnější *osoby narcistické*, kde asi netřeba vysvětlovat motiv. Také *jedinci emočně zanedbávaní, zneužívaní či zranění*; lidé s *poruchami osobnosti*, například anetické osoby, které jsou takzvaně bezcitné. Také musím jmenovat i poruchu zvanou *hypersexualita*, což je patologicky zvýšený sexuální pud. Tito lidé tak víceméně nejsou schopni korigovat chuť na sex a jaksi nedokážou odolat.

Nevěra jako situační charakteristika. Pod tím si můžeme představit nějakou životní situaci nebo třeba vývojovou fázi ve vztahu. Tak například to může být *adaptační fáze manželství*. Řešení bytové situace, příchod dítěte i třeba občasné odmítnutí sexuálních radovánek. To vše je najednou pro novomanžela/novomanželku nové. A někdo se s tím vyrovnává právě nevěrou. Dále třeba návrat do *zaměstnání po mateřské dovolené*. Žena, která byla vázaná jen na dítě a starost o domácnost, najednou po delší době přijde do "jiného" světa. Další náročnou fází je tzv. *fáze zavírajících se dveří*. Děti dospívají, odchází z rodiny a manželé bilancují, co v životě dokázali, co nestihli dokázat. A někteří by rádi prožili ještě něco vzrušujícího. Dále sem Šmolka řadí *nevěry lázeňské*. Také je rizikové nějaké *delší odloučení* či například může hrát roli i *vliv skupiny*. Tam, kde je muž oceňován dle toho, kolik měl sexuálních partnerek, může mít jeden z nich pocity nedostatečnosti a rozhodně se tak vyrovnat ostatním.

Nevěra jako důsledek vztahových problémů v manželství- nejčastěji tak nevěra slouží k tomu, abychom si tak kompenzovali to, co nám v legálním svazku chybí. Může to být tedy způsob, *jak snášet neuspokojící manželství*. Mužům nejčastěji chybí obdiv a uznání, ale také sexuální potřeba. Ženám zase potřeba lásky a sounáležitost či komunikace. Dnes už však nejsou výjimkou ani sexuálně frustrované ženy. Nevěra také může být způsob, *jak oživit vychladlé manželství*. Tento motiv bývá spíše podvědomý, má tak sloužit ke znovunabuzení upadajícího eroticko-sexuálního zájmu. Lepší totiž i negativní zájem v podobě žárlení, než žádný zájem. Dalším častým motivem je také způsob, *jak se vyrovnat s partnerovou nevěrou*. Pomsta založená na principu "oko za oko, zub za zub". Nevěra také může být způsob, *jak se od partnera odpoutat*.

Dále se u nás zabýval motivacemi k nevěře J. Němeček (In Capponi, Novák, 1995, s. 49). Analyzoval dokonce 60 různých motivací. Jako výzkumný podklad mu sloužily jeho vlastní záznamy z manželské poradny. Uvedu tedy jen některé, protože si mnohé z nich můžeme dosadit i do již zmiňovaného dělení od Petra Šmolky.

Zvědavost- touha po nových zážitcích, zábava, využití příležitosti;

Účelová motivace - cílem je potrestání partnera;

Citová deprivace - strádání v manželství, nedostatek lásky;

Sexuální deprivace - nedostatečné sexuální uspokojení ve vztahu.;

Anomální motivace - sexuální soutěžení promiskuitních jedinců, kteří nejsou schopni vztahu.

Gapik (in Kratochvíl, 2000, s. 164) se pokusil klasifikovat motivy sexuální nevěry podle souvislosti se sexuální potřebou, tedy pokud z ní vyplývá nebo zda má původ v mimosexuální motivaci.

Nevěra vyplývající ze sexuální potřeby má dle Gapika 3 formy:

- a) Je to *projev nedostatečného přijetí normy věrnosti*. Jedinec nemá zvnitřněný požadavek manželské věrnosti. Pokud se mu tedy naskytne příležitosti k pohlavnímu styku, nevidí důvod, proč toho tedy nevyužít.
- b) Jde o *projev sexuálního neuspokojení*. Vyskytuje se především u manželství s dlouhodobým sexuálním nesouladem. Jedinec zažívá rozpor mezi předsevzetím věrnosti a touhou po sexuálním uspokojení.
- c) Je to *důsledek svedení*. Typické pro nevěry pod vlivem alkoholu nebo na základě velkého snažení svůdce nebo svůdkyně.

Sexuální nevěra spojená s mimosexuální motivací má také 3 formy:

- a) Je to *odveta za partnerovu nevěru*. Jde o agresivní reakci na zjištění partnerovy nevěry.
- b) Je prostředkem k *uspokojení potřeby emoční akceptace*. K tomuto činu vede neuspokojená potřeba lásky, touha po potvrzení vlastní přitažlivosti.
- c) Může být *pokusem o léčení sexuálních poruch*. Frigidita, anorgasmie, poruchy s erekcí, to vše mohou být poruchy, které se jedinec může pokoušet léčit jinde.

Americká autorka Mira Kirshenbaum (2009, s. 41 - 42), která působí jako psychoterapeutka partnerských vztahů, ve své knize uvádí 17 nejčastějších motivů.

- 1) *Nevěra "zjistíme, jestli"*. Zde jde o snahu zjistit, zda naše problémy zmizí, když budeme s jiným partnerem.
- 2) *Katapultovací nevěra*. Lidé pocítují rozpor, zda odejít z původního vztahu či nikoliv. Odhalení nevěry tak může být jakýmsi zlomem.
- 3) *Nevěra, která rozvášní vaše manželství*. Odhalená nevěra sice bolí, ale partneři jsou překvapeni, jak se jim nyní v oblasti sexuální daří.
- 4) *Nevěra jako rozptýlení*. Může to být únik z nudy např. u žen v domácnosti.
- 5) *Nevěra z náhlého rozpuku osobnosti*. S jiným partnerem nalezneme nějakou část sebe.
- 6) *Nevěra jako požitek*. Lidé ze zoufalství potřebují alespoň nějaký prožitek a ten nacházejí například v nevěře.
- 7) *„Zabijeme tento vztah a uvidíme, zda jej nevěra přivede k životu.“*

8) *Nevěra nenaplněných potřeb.* Partner nesplňuje naše potřeby pro dobrý vztah, tak hledáme jinde.

9) „*Chci zažít věci, které jsem nestihl.*” Týká se nesplněných přání z minulosti, jedinec má poměr, aby se ujistil, že o nic nepřišel.

10) *Zvyšování si sebevědomí.* Potřeba dokázat si, že jsem stále atraktivní.

11) *Náhradní terapie.* Potřeba citového či názorového souznění, potřeba opory. Typická věta: " Můj partner mi nerozumí."

12) *Nevěra za lepším.* Jedinec má pocit, že by mohl mít lepší život, než má nyní. Nemusí to být jen z hlediska finančního, ale čehokoliv jiného.

13) *Neúmyslná nevěra.* Jsme ve špatnou dobu na špatném místě a zranitelní. Příkladem může být žena na služební cestě, která má právě vztahové problémy se svým manželem a v hotelu se potká se zajímavým mužem.

14) *Nevěra ze msty.* Jednoduše, je to odplata za nevěru partnera.

15) *Krize středního věku.* Jedinec si uvědomuje, že stárne a jednou umře. Má pocit, že musí teď začít žít. Jindy by se totiž příležitost nemusela opakovat.

16) *Nevěra sexuální paniky.* Sexuální dysfunkce jako poruchy erekce, složité dosahování orgasmu nebo nedostatečné zvlhčení se může jedinec snažit "léčit" jinde, u jiného partnera.

17) *Nevěra krize manželství.* Manželství se dostalo do určité životní fáze, kdy opadá prvotní vášeň, sex začíná být rutinní. Někomu se jeví jako možné řešení právě nevěra.

Jak můžeme tedy vidět, motivů k nevěře mají lidé mnoho. Z výše zmiňovaných typologií a motivací vyplývá, že ty nejčastější jsou hlavně nespokojenost ve vztahu, nespokojenost v sexuální oblasti, náhodná selhání a také zvědavost. Ještě dalších mnoho bychom našli v již citovaných knihách. Velká část autorů se shoduje v hlavní rozdělení motivace- na sexuální motivaci a mimosexuální motivaci, tedy takovou, která vychází z neuspokojeného citového vztahu. Pro zajímavost, Radim Uzel (2010, s. 89) zmiňuje, že muži uvádí jako hlavní příčinu nevěry vzrušení a potřebu změny. Ženy pak citovou potřebu a ověřování vlastní atraktivity.

2.2 Typologie nevěr

Takové nejzákladnější dělení je dle Miroslava Plzáka (1973, s. 195) na **mimomanželský kontakt** a **mimomanželský vztah**. Mimomanželský kontakt je

definován jako ojedinělý sexuální kontakt s milencem či milenkou, který nebyl ani důsledkem citového vztahu, ani k následnému citovému vztahu nevedl. Tedy mimomanželský poměr je definován opačně, vede k citovému vzplanutí a jeho následky oproti mimomanželskému kontaktu mohou být pravděpodobněji devastující. Dále také Plzák (1967, s. 56) rozlišuje 3 základní typy nevěř:

a) **Nevěra manželská.** Tento typ nevěry považuje Plzák za globální druh porušení manželské věrnosti, jejímž důsledkem je rozvod. Jeden z partnerů nalezne jiného partnera, kterého považuje za toho pravého, rozvede se s manželským partnerem a uzavře nové manželství.

b) **Nevěra sexuální.** Jedinec nemá zájem o rozvod manželství, ale dopustí se sexuálního styku s mimomanželskou osobou.

c) **Nevěra citová.** Jeden z manželů se zamiluje do mimomanželského druhu a rovněž si dosud neklade otázku, zda jeho nová láska nebude mít za následek rozpad vlastního manželství.

Z hlediska faktorů, které musíme posuzovat ještě Plzák (1967, s. 58) rozlišuje:

1) **Nahodilou sexuální nevěru bez nevěry citové.** Jedinec selže, ale lituje. Jako příklad nám může sloužit třeba úlet na služební cestě, kdy jedinec podlehne kouzlu okamžiku nebo se v opilosti neuhlídá.

2) **Citovou nevěru bez nevěry sexuální.** K tomu Plzák dodává, že zkrátka jsou lidé, kteří potřebují k životu občasné výbuchy romantické lásky.

3) **Nevěru sexuální s nevěrou citovou.** Zde jde o kompletní mimomanželský vztah, který je základem manželského konfliktu. Tento vztah vzniká buď kvůli dlouhodobé nespokojenosti v manželství nebo proto, že jeden z partnerů se zamiluje do mimomanželského partnera v domnění, že právě tento partner bude ten pravý a zamilovanost potrvá věčně.

Capponi a Novák (1995, s. 47) si dle své poradenské praxe rozlišili pro lepší orientaci 3 druhy nevěř. Patří sem tedy tyto druhy:

1) **Odskok.** Jednorázová, obvykle náhodná záležitost bez citového vztahu, využití či podlehnutí příležitosti bez citového doprovodu.

2) **Dobrodružství.** Motivací je touha po dobrodružství, novém sexuálním zážitku, zpestření života. Mimo ryze sexuální motivy může obsahovat i citovou vazbu na partnera.

3) **Vztah.** Dlouhodobý poměr procházející určitými vývojovými fázemi.

Zajímavě a rozhodně originálně vytvořil typologii nevěry náš současný přední matřimoniolog Petr Šmolka (2010, s. 15 - 22). Tato typologie je vytvořena dle faktoru jakési závažnosti nebo jakési stupně nevěry.

Flirt je zpravidla nezávazná koketerie, náznaky a přísliby bez skutečné tendence k realizaci. Podstatou je většinou dokázání si, že ještě o mě stojí i jiní, nejen "legální" partner. Slouží tedy ke zvýšení sebevědomí. Někteří lidé dokonce vidí ve flirtování jakousi prevenci před skutečnou nevěrou. Ačkoliv se tato praktika může zdát naprosto nevinnou, vždy tomu tak nemusí být. Ne každý je schopen překousnout fakt, že se náš parter zajímá i o někoho jiného, ačkoliv snad nezamýšlí navázání vedlejšího vztahu. I zde je tedy nutná přiměřenost této prevence před samotnou nevěrou.

Mimomanželský kontakt má zpravidla ryze sexuální motiv. Je to jednorázové či krátkodobé „odskočení si“. Jinak jí také odborníci označují termínem rekreační nevěra. Nejčastěji tento kontakt vyplyne ze situace. Stejně jako u flirtu i zde platí riziko, že se tento „odskok“ může rozvinout v nějakou z dalších forem nevěry.

Dobrodružství má typicky delší dobu trvání, vyšší míru emoční angažovanosti. To opravdové dobrodružství ještě zpravidla není spojování s úvahami o společné budoucnosti nevěrného jedince a jeho milence/milenky (pokud tedy nedojde k odhalení tohoto dobrodružství). Jedinci praktikující tento vztah jej většinou berou jako vztah na přilepšenou ke vztahu legitimnímu. Riziko tohoto typu nevěry je pochopitelně vyšší, než u předchozích, neboť se jistě může lehce zvrhnout ve vztah vážnější. Stačila by nějaká drobná krize ve vztahu legálním a pohroma je na světě.

Mimomanželský vztah znamená povětšinou dlouhodobý eroticko-sexuální vztah se silnou emoční angažovaností. Dříve či později si alespoň jeden z partnerů začne připouštět možnost budoucího společného soužití. Existuje zde vysoké riziko vyzrazení.

Virtuální nevěra je spojena s využíváním internetových seznamek, chatů. Ačkoliv zde povětšinou nedochází k osobnímu kontaktu, ale jen virtuálnímu, může mít tento typ nevěry stejně destruktivní důsledky jako nevěra reálná. Ta anonymita totiž snižuje riziko pro případné zklamání a zároveň rozšiřuje prostor pro lákavé fantazie.

Kybersex zahrnuje jakoukoliv sexuální aktivitu, kterou kyberprostor nabízí

a která vede a je provozována za cílem sexuálního vzrušení. Hlavními znaky je anonymita, snadná dostupnost, značná inspirativnost a výrazná interaktivita. Někdy je též označována pojmem „cybering“. Abychom mohli tento pojem zařadit pod nevěru, je ovšem zapotřebí, aby tato aktivita byla provozována v kyberprostoru s nějakou jinou osobou. Můžeme si pod tímto pojmem představit třeba erotické sms zprávy, erotické chaty, ale také klidně různé sexuální aktivity, při kterých nám pomůže webkamera nebo skype, díky němuž si jedinci mohou dopřát amatérský online striptýz či dokonce masturbaci v přímém přenosu. Ať už je názor na tento typ nevěry jakýkoliv, rozhodně lze konstatovat, že odhalení těchto aktivit bude pro druhého partnera emočně zraňující. A drobné varování na závěr. Co do kyberprostoru jednou vstoupilo, už v něm navždy zůstane.

Swingování je velmi specifický druh nevěry, u kterého můžeme polemizovat nad tím, zda vůbec jde o nevěru. Jde o sexuální praktiku, kdy se partnerská dvojice rozhodne pro oživení sexuálního života tím, že se s jinou partnerskou dvojicí domluví na výměně partnerů. Rizikovitost této praktiky spočívá v míře motivace partnerů. Ne vždy jsou oba partneři stejně nadšeni takovou představou. Pokud tedy máme negativní pocity, ale přesto nechceme partnerovi kazit zábavu či vyhovět, není tato aktivita rozhodně odborníky doporučována. Následky v podobě žárlivosti či snad pocity zrady jsou téměř jisté.

Prostituce, jak známo sex za úplatu, je dalším typem nevěry, u kterého se také dá polemizovat, zda to je či není nevěra. Nejedná se zde pouze o situaci, kdy muž využije sexuálních služeb „odborně“ způsobilé pracovnice, ale jde i o to, pokud je žena vdaná a věnuje se nejstaršímu řemeslu i přes tento fakt. V tomto případě Šmolka mluví o určité citové oploštělosti až dokonce emoční anetičnosti takové ženy. Pokud jde o situaci, kdy snad muž nutí ženu k prodávání vlastního těla, mluvíme taktéž o jakési bezcitnosti, však pochopitelně u muže. Zajímavé jsou také reakce partnerek mužů, kteří si zaplatí prostitutku. Pohybují se od extrémů, kdy žena celkem bez problémů zkousne tento fakt až po to, že se pro ni stane muž naprosto odporným. Závěrem snad jen dodám, že je úplně jedno, zda je prostituce považována za nevěru či nikoliv. Rozhodně však může znamenat velmi závažnou patologii ve vztahu.

2.3 Novodobý fenomén - internetová nevěra

Veškeré možné typy nevěry, které jsem zde uvedla, jsou víceméně stejně staré jako lidstvo samo. Ne však nevěra provozovaná prostřednictvím nových komunikačních technologií. Může to být jak jen pouhé chatování s neznámou osobou nebo třeba už již výše zmiňovaný kybersex. Proto jejímu popisu věnuji více času. Tento typ nevěry souvisí s rozvojem informačních technologií. Odhaduji, že již téměř 30 let máme možnost navázat kontakt s někým na druhé straně monitoru.

Erika Matějková (2009, s. 30 - 32) mluví o tom, že člověk nejde prvotně na chat s cílem být nevěrný. Jde mu o nějaké duševní spříznění, touha po pochopení či přijetí. Také však to může být jen pouhá zvědavost či touha po dobrodružství, protože chatují i lidé, kteří vedou spokojený rodinný život a svého partnera v žádném případě nechtějí vyměnit. Matějková taktéž uvádí několik důvodů, čím nás chatování může tolik okouzlit. Zde je jejich výčet:

a) *Zbavujete se studu a tabu v životě.* Skrytí pod anonymitou lidé většinou napíšíou i to, co by si v reálném životě nikdy nedovolili vyslovit. Paradoxně nejnavštěvovanější chatovací místnosti jsou totiž ty, které podněcují erotickou fantazii. Mezi nimi najdete třeba tvrdý sex, grupen sex či sadomaso. K uskutečnění těchto tužeb nám brání stud, morální normy nebo stereotypy a zvyky.

b) *Potkáváte se svého fantazijního přítele.* O lidech, se kterými chatujeme, většinou moc nevíme. A to, co víme, ještě ani nemusí být pravda. Jejich obraz je vytvořen naší fantazií tak, aby nám byl co nejpříjemnější.

c) *Kompenzuje osamělost.* Chat je náhražkou pro osamělé nebo pro ty, co si jsou v reálném životě nejistí, nesebevědomí.

d) *Vyhnete se konfliktům.* Někteří lidé se snáze vyjadřují písemně než ústně. Vyhnu se tak výčítkám, nepochopení a hádce.

e) *Únik z reality.* Chat pomáhá uniknout lidem z reality. Lidé tak utíkají před nudou či hádkami s partnerem či před životem bez perspektivy.

f) *Zamilujete se.* Ne však do reálného člověka, ale do představy o něm. Toto zamilování většinou vede k reálnému setkání, tedy k riziku reálné fyzické nevěry. Většinou se však po reálném setkání dostaví pocit zklamání, jelikož naše představa o úžasném protějšku je narušena reálným zjištěním.

g) *Možnost odchodu bez výčitek.* Pokud nás někdo přestane na chatu bavit nebo nás něčím naštvá, zkrátka mu už neodepíšeme.

Kybersex je tedy jakákoliv možnost, kterou internet poskytuje, jak docílit sexuálního vzrušení. Těch způsobů je samozřejmě mnoho, ať už pornografické fotky, videa, sex po skypu či chatu, online striptýz nebo dokonce masturbace či samotná soulož před webkamerou. Na výhody kybersexu poukazuje Šmolka (2010, s. 19). Díky propojení s webkamerou je tak možné do interakce zapojit i sluchové a zrakové vjemy. Technologie jsou v takovém vývoji, že bude jednou možné díky speciálnímu overalu přenášet i vjemy dotykové. Na první pohled se zdá, že kybersex je pro vztah více ohrožující, než samotné chatování. Ale nelze to tvrdit. I chatování může mít stejně fatální důsledky, jako kybersex. Pokud pouhé dopisování si přeroste v reálný vztah milenecký, dopady jsou jistě předvídatelné tak, jak je tomu i u ostatních forem nevěry.

3 POMOC PŘI ŘEŠENÍ NEVĚRY

Zjištění partnerovy nevěry je jistě jedna z velice zatěžujících okolností, kterou nelze brát na lehkou váhu, ne - li snad jednou z těch nejtraumatizujících. Pocity zklamání, zrady, zhroucení dosavadního života. Lidé mají často pocit, že je už nikdy nic nemůže těšit. Záleží pouze na odolnosti jedince ke zvládnutí zátěžových situací. Někteří tuto situaci ustojí, jiní ne. Proto u nás existují různá poradenská zařízení, ale také partnerští terapeuti - psychologové, kteří mohou působit psychoterapií.

U některých jedinců může být vhodná i lehká medikace psychofarmaky, které předepíše psychiatr. O různých cestách pomoci bude pojednávat tato kapitola.

3.1 Důsledky odhalené nevěry

Psychosomatické důsledky

Každý jedinec má různou odolnost vůči stresovým situacím. Co jiného položí doslova „na lopatky“, jiný zvládne vyřešit sám bez odborné pomoci. Nevěra je jistě velmi těžce stravitelná záležitost, jelikož se jedná o jakousi zradu důvěry mezi partnery. Laura Janáčková (2008, s. 33 - 34) uvádí tři okruhy psychosomatických obtíží, které mohou u jedince nastat v této zatěžující situaci:

1) **Fyziologický dopad** znamená například bušení srdce, zrychlené vnímání, nepravidelná srdeční činnost, sevření za hrudní kosti, nechutenství, nevolnost (pocit na zvracení), svírající bolesti břicha, časté nucení k močení, třes, sexuální impotence a nedostatek sexuální touhy, změny v menstruačním cyklu, svalové napětí v krční oblasti a v dolní části páteře, bolesti hlavy, vyrážky, padání vlasů, poruchy spánku.

2) **Emocionální dopad** zahrnuje prudké a rychlé změny nálad, nadměrné zaobírání se věcmi, které nejsou zdaleka tak důležité, stažení se ze sociálního kontaktu, sebelítost, psychické napětí a úzkosti, zvýšená starostlivost o vlastní zdravotní stav, nadměrná únava, obtíže při soustředění pozornosti, zvýšená podrážděnost, deprese, pocity stísněnosti, vyčerpání.

3) **Behaviorální dopad** představuje nerozhodnost, sklon ke zvýšené osobní neohodnování, nepozorné řízení v autě, zvýšené množství vykouřených cigaret za den, zvýšená konzumace alkoholických nápojů, zvýšené množství užívaných tablet na spaní, ztráta chuti k jídlu nebo naopak přejídání, změny denního rytmu (dlouhé noční bdění, problémy s usínáním, pozdní vstávání s pocitem únavy, aj.).

Sociální důsledky

Za nejzávažnější důsledky v oblasti sociální považují ty, které dopadají na samotnou rodinu. Nevěra je krizová situace, která může zapříčinit rozpad rodiny, což je velmi nežádoucí pro jakéhokoliv člena rodiny, zvláště pak, jsou - li v rodině ještě nedospělé děti, které potřebují péči matky i otce dohromady.

Venglářová (2008, s. 74- 75) uvádí příklad, kdy reakcí na zjištění nevěry partnera může reagovat tak, že má tendenci nevěrného partnera shazovat před všemi členy rodiny. Zejména pak před dětmi je toto výrazně nevhodné. Muži, kteří svým synům předestírají ženy jako mrchy a matku jako jejich královnu, rozhodně nepodává dítěti nejlepší příklad. Nejen to, že na syna přenáší neúctu k ženám obecně, ještě k tomu narušuje vztah syna s matkou, kdy tím jistě trpí nejen matka, ale i syn, který má maminku rád, má tatínka rád a najednou vidí, jak si ti dva místo lásky projevují nenávisť. Proto se doporučuje při odhalení nevěry pokusit se co možná nejlépe ovládnout před dětmi, pokusit se zachovat běžný chod rodiny, s nevěrným partnerem dohodnout pravidla soužití. Erika Matějková (2009, s. 23) uvádí, že pokud se rozhodneme pro rozvod/rozchod s partnerem, není dobré ani dětem vysvětlovat, proč je druhý rodič tak špatný, že s ním již nechceme žít. Tím jim jen ublížíme.

3.2 Možnosti pomoci

Když už hledáme pomoc, měla by být odborná a hlavně rychle dostupná. Pomoc při řešení nevěry z největší části zajišťují psychologové v různých druzích poraden. Petr Šmolka (2010, s. 92 - 93) uvádí tři základní druhy, které jsou zároveň pro běžného člověka nejdostupnější z hlediska místa, tak i z hlediska finančního:

a) *Poradny pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy*. Dříve to byly manželské a předmanželské poradny. Najdeme je téměř ve všech okresních městech. Služby v těchto poradnách jsou ze zákona bezplatné. Je možné v těchto poradnách vystupovat i anonymně. Aby byla zaručena kvalifikovanost takové poradny, měli bychom se soustředit na certifikát Asociace manželských a rodinných poradců. Na stránkách této asociace najdeme poradny, které získaly certifikát, a tedy máme jistotu odbornosti. Základní tým v této poradně tvoří sociální pracovníce a psycholog. Většina poraden také externě spolupracuje s dalšími odborníky jako jsou například psychiatři, sexuology či právníky. Poradenství je dobré i v případě, že o pomoc požádá i jen jeden z partnerské dvojice, u nevěry to bývá spíše pravidlem.

b) **Zdravotnická zařízení.** Ve státních i nestátních zdravotnických zařízeních působí jak psychologové, tak pochopitelně i psychiatři, kteří se zaměřují spíše už na psychoterapii a v případě psychiatrů také předepisování psychofarmak. Velmi častá je nutná pomoc s psychosomatickými potížemi, jako je například nespavost, nechutenství, bolesti hlavy či poruchy jiných tělesných soustav.

c) **Privátní praxe.** Jsou to praxe podobné jako privátní lékařská zařízení. Někteří odborníci své služby poskytují komerčně. Mohou to být buď smluvní partneři některých zdravotních pojišťoven, což pro klienta znamená jistou výhodu v pohodě hrazených či částečně hrazených služeb. Jinak to také mohou být také ti, co svou praxi vedou na bázi živnostenského oprávnění v kategorii psychologické poradenství a psychodiagnostika. U nich je těžké ověřit kvalifikovanost. Jedním vodítkem může být opět certifikát Asociace manželských a rodinných poradců, který někteří z privátních poradců také mají. Tento certifikát buď dokládá stupeň „manželský a rodinný poradce“ nebo „samostatný manželský a rodinný poradce“. Dále nám s posouzením kvality daného poradce pomohou doporučení přátel či známých. Mezinárodně uznávaná odbornice na mimomanželské vztahy Peggy Vaughanová (2009, s. 163 - 170) uvádí kromě odborné pomoci také podporu přátel a rodiny. Ačkoliv shledává podporu nejbližších jako velmi důležitou, je však tato pomoc problematické. Naši nejbližší, ať to myslí sebelépe, mají tendenci nám radit, co by oni sami dělali být námi. Ale pravda je taková, že nikdo neví, jak by v dané situaci reagoval, dokud se v ní neocítne. A obrátit se o pomoc k rodině snad může být ještě více problematické. Příbuzní totiž budou nevěru chápat jako „rodinný“ problém. Také mají tendenci nám říkat, co bychom měli dělat. Nejlepší je, když přítel či příslušník rodiny bere na zřetel, že se toho moc dělat nedá, jen zmírňovat dopady - například vyslechnout, pomoci s hlídáním dětí či s nákupy. Dále brát „postiženého“ nevěrou například do divadla, do kina, na kávu, zkrátka pomoci mu soustředit se na jiné věci, napomáhat tak procesu zapomínání. Další pomocí, kterou Vaughanová uvádí, jsou podpůrné skupiny. V USA existuje skupina, která se jmenuje Pomoc postiženým nevěrou. Jejím hlavním smyslem je, aby si jedinec uvědomil, že není s problémem sám a také narušení pocitu izolace od ostatních. U nás jsem však žádnou podobnou skupinu nenalezla.

3.3 Poradenská pomoc

Šmolka (2010, s. 96) uvádí, že poradce je odborník, který nám na základě detailního poznání našeho problému doporučí radu šitou na míru. Tomuto poznání předchází zpravidla osobní či partnerská anamnéza, někdy i rodinná anamnéza, kdy se hledí na transgenerační přenos některých forem chování či jednání. Poradce povětšinou doporučí snahu udržet si jistý odstup od nevěry, tedy nepátrat po ní, nezajímat se o detaily, zakázat si jakékoliv fantazírování o tom, co náš partner s milenkou/milencem dělá, co mu říká atp. Tomáš Novák a Petr Šmolka (2016, s. 83 - 84) ve své publikaci o partnerském a manželském poradenství k tomu také dodávají, že je podstatné doma nenarušovat to, co stále funguje, což jsou hlavně rodičovské role. Dále rozhodně partnera netrestat a nevystavovat jej situacím nahrávajícím druhé straně. Dále se rozhodně soustředit sám/sama na sebe, nechovat se jako odkopnutý pes. Pokud na sobě pocítujeme neurotické příznaky, nebát se konzultace s psychiatrem, který nám může předepsat lehkou medikaci psychofarmaky, což také může zamezit nevhodným reakcím vůči nevěrnému partnerovi, kterými si rozhodně my sami nepomůžeme. Capponi a Novák (1995, s. 78) tento přístup nazývají jako realistický. Podváděnému partnerovi tak dáme jasně najevo, že to, co dělá, se nám nelíbí, ale že mu věříme, že dokáže mimopartnerský vztah ukončit. Poskytneme mu na to určitý čas, ale pokud se však nevěrník rozhodne odejít, my se dle toho zařídíme a rozhodně to přežijeme. Rozhodně také není dobré angažovat do řešení rodiče jak naše, tak partnerovi a další příslušníky rodiny nebo přátele. Pokud to jen trochu jde, je lepší, když o problému ví co nejméně lidí. Dle Nováka (2009, s. 49) tento přístup vyžaduje opravdu velkou míru sebeovládání a zvládnutí sebelítosti. Výsledek tohoto přístupu nelze předem předpokládat, ale stabilizace stávajícího vztahu je rozhodně více pravděpodobnější než u radikálního přístupu ve stylu, že partnerovi vynadáme do nejrůznějších zvířat a pohlavních orgánů. Tento způsob právě nejčastěji doporučují přátelé a známí. V tomto případě tedy není třeba žádných rad, pouze se stačí řídit vzkypělými emocemi. Jedinci, kteří jsou křesťansky založeni a trápí je problém nevěry, mají možnost využít specializované křesťansky orientované poradce. Kratochvíl (2000, s. 172) uvádí, že tito poradci vnímají nevěru jako těžký hřích. Místo nevěry používají termín cizoložství. Poskytují klamanému partnerovi podporu a rady, které mohou jít ale podobnými směry jako je tomu u klasických poradců. Častěji je

zdůrazňováno odpuštění a doporučuje se politika ústupků a oběti ve jménu křesťanské lásky. Také však zkoumá nedostatky podváděného partnera, které by mohly být jedním z faktorů vzniku nevěry. Vyhrožování rozvodem je zde nepřijatelné, neboť křesťanské náboženství většinou rozvod neumožňuje.

Častou překážkou ve zvládnutí nevěry a také důvodem k návštěvě poradny bývá **apistiosis**, tj. neschopnost vyrovnat se s následky nevěry. Tento syndrom popisují Novák a Šmolka. (2016, s. 83) Projevuje se absolutizováním toho, co se stalo, nevěra je pro takového jedince naprostým koncem vztahu, ale i spokojeného života. Postižený se stále dokola zabývá všemi detaily nevěry. Myšlení ulpívá stále na tom, což je neslučitelné s uzdravením vztahu. Takto postižený se tak stává nesnesitelně žárlivým.

3.4 Psychoterapie

Janáčková (2008, s. 67) definuje psychoterapii jako zvláštní druh psychologické intervence, která působí na duševní život, chování člověka, jeho interpersonální vztahy i na tělesné procesy tím, že navozuje žádoucí změny a podporuje uzdravení. Realizuje se výhradně psychologickými prostředky, tedy komunikačními a vztahovými. Může být buď individuální nebo skupinová. Individuální probíhá pouze mezi terapeutem a pacientem. Skupinová může být dvojího typu. Buď je skupina uměle vytvořena (například dáme dohromady několik lidí postižených nevěrou) nebo přirozená skupina, což je nejčastěji rodina.

Podpůrná terapie je někdy nutná pro celkové zklidnění podvedeného partnera. Jeho psychický stav může být natolik špatný, že ačkoliv ví, co by měl dělat, jak by se měl chovat, nemůže si přes své psychické obtíže pomoci. Dle Šmolky (2010, s. 97) jsou například nechutenství, nespavost, deprese či sebevražedné myšlenky poměrně časté reakce na zjištění partnerovy nevěry. Na tomto místě přichází již v úvahu nejen psychoterapie, ale i dočasná podpůrná farmakoterapie, která pomůže překonat ty nejzávažnější obtíže a stabilizovat tak jedince pro následnou psychoterapii.

Jako vhodný terapeutický přístup uvádí Laura Janáčková (2008, s. 79) kognitivní a kognitivně behaviorální terapii. Ta vede k racionálnímu náhledu na problém a ke změně v chování. Kognitivní stránka duševního dění zahrnuje veškeré poznávací procesy - poznávání, chápání, usuzování, myšlení a vytváření si představ o vztazích mezi mnoha činnostmi, věcmi i o celém dění. Tento přístup je vhodný k přeprogramování nevhodného chování. Základní princip kognitivního přístupu je

odhalení systému pozitivních zpětnovazebných mechanismů, které posilují patologický děj. Snaží se přerušit bludný kruh maladaptivního chování na co nejvíce místech. Terapeut se snaží dovést k zhodnocení situace, ujasnění si, co chce. Naše mysl je totiž v této stresové situaci často ovládána až paralyzována emocemi. Ty nejčastější jsou pocity nejistoty, bezmoci, šoku, agrese a nenávisti a tak volíme radikální řešení. Tyto řešení jsou měněna dle aktuálního psychického rozpoložení. Proto je nutné si nějak ujednotit strategii, to, co klient chce, jak to vidí. Pokud partner od nás odchází, není již mnoho možností. Zbývá jen se s tím smířit a prožít si všechna stádia psychorozvodu, aby ztráty nebyly zničující a v případě, že máme děti, neměly na ně velké dopady. Pokud partner zůstane, je nutné si položit několik otázek. Chci to tak? Mám odejít? A proč? Co mě poté čeká? Budu schopen žít sám? Jaké jsou vlastnosti mého partnera/partnerky a jaké očekávám od životního partnera? Doporučuje se sepsat otázky odpovědět písemně, ulehčuje to proces ujasnění. Od věci není ani sepsání si kladných a záporných stránek partnerky/partnerky. Pokud se rozhodneme zůstat, pokusit se obnovit narušený vztah, je pro to notná dávka sebeovládání a vůle k řešení, konstruktivní komunikace s partnerem.

Šmolka (2010, s. 98) však pamatuje i na „viníky“ nevěry. Nevěrný partner často také nezvládá situaci, která už ani pro něj nemá vhodné řešení. Tedy že oba dva vztahy naráz udržet nelze, volba jednoho znamená automaticky ztrátu výhod vztahu druhého. Nebo i v případě, že nevěrník zjistí, jak se v původním vztahu měl dobře a že nynější partner/partnerka není tak dokonalý/á jak se v prvopočátcích zdálo. Erika Matějková (2009, s. 23) k tomuto problému dodává, že by podvádějící partner neměl přeceňovat význam mimopartnerského či mimomanželského vztahu, jelikož každý z partnerů v nás otevírá něco jiného. S milencem/milenkou můžeme být dobrodružní, odvážní a s partnerem/partnerkou zase romantičtí, klidní. Každý má jinou osobnost a proto není možné s jedním partnerem zažívat všechny možné polohy vztahu. A pravdou je, že i kvalitní partnerský vztah může být zasažen nevěrou, protože to, s čím jsme byli spokojeni, je najednou jiné, ne tak přitažlivé jako to, co zažíváme s milencem/milenkou. Podvádějící by proto měl posuzovat svůj „legitimní“ vztah z dob, kdy byl nezasažen nevěrou.

Pro úplnost nelze opomenout ani fakt, že i partner mimomanželský může terapii potřebovat, jelikož dlouhodobá nevyjasněná situace je i pro něj silně stresující. Nejčastěji jde o odkrývání příčin, vedoucím k tomu, že je ochoten přijímat někdy i velice dlouhou dobu nedůstojnou roli pouhého milence či milenky.

3.5 Relaxační techniky

„Relaxace v psychologii znamená psychické i fyzické uvolnění. Společně se správným dýcháním patří k nejúčinnějším způsobům, jak bojovat se stresem způsobeným bolestí.“ (Janáčková, 2008, s. 68)

Při relaxaci se v těle děje mnoho změn, které jsou naprosto opačné tělesným změnám při stresu. Hlavním je zklidnění celého organismu, za což je odpovědný vegetativní nervový systém parasympatikus. Dále se zvyšuje produkce neurotransmiteru serotoninu, který pozitivně ovlivňuje naši náladu, pocit klidu a spokojenosti.

Capponi a Novák (1995, s. 93) považují relaxaci za jednu z cest, jak vědomě zvládat pocity tenze a úzkosti. U všech relaxačních technik je nutno dodržet tyto zásady:

a) Cvičíme tehdy, máme - li na cvičení čas a chuť, časový stres nám nijak nepomůže a cvičit z vlastního donucení je jen další stres.

b) Dbáme na pohodlí - ať už se jedná o dobrou podložku ke cvičení, příjemné pohodlné oblečení, ale i například přikrývka, pokud je místo, kde chceme relaxovat příliš chladné.

c) Vybereme si místo, kde máme klid zaručený, děti či jiná osoba nás budou jistě rozptylovat.

d) Cvičíme vždy jen tak dlouho, jak je nám to příjemné.

Existuje velké množství relaxačních technik, jejichž cílem je dosažení alfa vln, které jsou dominantní v uvolněném stavu, ve stavu mezi bděním a spánkem. Rozdělení dle způsobu jejich provedení uvádí Laura Janáčková (2008, s. 69) :

a) **Relaxace na bázi svalového uvolnění.** Sem patří například masáže, akupresura, reflexivní terapie. Dotyky, působení na určité body uvolňují, tělo se prokrvuje a prokysličuje, lépe se z těla odplavují zplodiny. Lehká masáž uvolňuje, uklidňuje. Tvrdší zvyšuje excitaci organismu.

b) **Relaxace na bázi dechových cvičení.** Například koncentrace na volný, přirozený průběh dechu, plný jógový dech. Jeden z nejrychlejších způsobů, mělo by se provozovat vsedě či ve stoje, aby byla vzpřímena páteř. Důležité je plné soustředění na dýchání.

c) **Relaxačně koncentrační techniky.** Jacobsonova progresivní relaxace, Schulzův autogenní trénink, meditace. Složitější techniky, u kterých je nutný nácvik,

trvá zhruba 3 - 6 měsíců.

d) **Relaxačně imaginativní techniky.** Může to být tvůrčí představivost, vizualizace je představování si příjemných obsahů například místa z dětství, kde se cítíme v bezpečí či místo, které máme rádi či které bychom chtěli navštívit.

e) **Další přístupy.** Sem můžeme zařadit například aromaterapii, muzikoterapie aj. Různé vůně navozují různé emoce. Známa je uvolňující a uklidňující síla levandule, která se používá při depresích a úzkosti. Dále například růže, ale i citron či grep, ty mají navodit dobrou náladu. Když zvolíme muzikoterapii, měli bychom si vybrat hudbu, která je rytmem podobná některému z přirozených rytmů těla, například dýchání. Pomalému rytmu hudby se pak také přizpůsobují i činnost srdce, pulz a dech. Používají se například pomalé (largo) věty z klasických barokních skladeb od Vivaldiho, Bacha, Corelliho či Telemanna.

f) **Bleskové relaxační techniky.** Ty, které se nemusí dlouho nacvičovat a stačí na ně třeba pár minut. Vychází z teorie jednoty těla a mysli. Pokud jsme ve stresu, má tělo tendenci zaujímat polohu kočky připravené k útoku - nahrbí se, hlava je vychýlena dopředu, výraz je unavený, dýchání je povrchní, ústa klesají do tvaru obráceného U. Obsah těla (například krevní tlak, pulz) jen těžko vědomě ovlivníme. Proto vědomě ovlivníme formu (postoj, mimiku, gestiku). Forma a obsah nemohou být dlouho nejednotné, proto se obsah za chvíli přizpůsobí formě.

Jak je vidět, existuje mnoho různých způsobů, jak si pomoci nebo si nechat pomoci při takové zátěžové situaci, jakou bezesporu odhalení nevěry partnera je.

4 NEVĚRA A RODINNÉ VZTAHY

Pokud k nevěře dojde v manželství, je jisté, že to nějakým způsobem bude mít důsledky i na rodinu. S tím souvisí ještě stále neutuchající spor, zda je člověk od přírody monogamní či polygamní. Laura Janáčková (2008, s. 7) uvádí, že základní otázkou evoluční sexuologie je právě to, zda je člověk přirozeně monogamní či polygamní. Z mnoha výzkumů jsme se mohli dosud dozvědět, že muži jsou více promiskuitní a ženy mají větší tendenci být monogamní. Například výzkum, který již tradičně provádí Petr Weiss a Jaroslav Zvěřina, z roku 2008 uvádí, že 55 % mužů a 34 % žen se přiznává k mimomanželskému styku. To nám může dokazovat tvrzení o větší mužské promiskuitě, když si odmyslíme fakt, že ve výzkumu někteří neuvedli pravdu.

4.1 Biologická podstata člověka

Opodstatnění výše zmíněného tvrzení hledali odborníci v rozdílném počtu pohlavních buněk u jednotlivých pohlaví. Je známo, že muž při každé ejakulaci vyloučí několik milionů spermií, takže s nimi může vlastně plýtvat, jak jen se mu zlíbí. Žena takovou možnost nemá. Vzhledem k počtu asi 400 vajíček si je ženy musí náležitě chránit pro toho pravého partnera. Správný partner je pak ten, který je schopen získat přístup ke zdrojům, tyto zdroje je ochoten investovat do dané ženy a jejich potomků, je ochoten se vázat v dlouhodobém vztahu, je schopen ochránit potomky před agresivními členy stejného druhu a má dobré rodičovské dovednosti. Každý sledujeme jiné záměry. Christopher Ryan (2014, s. 93) uvádí dva základní předpoklady pro výklad pravěké lidské sexuality. Žena potřebovala maso a ochranu pro sebe a své dítě. To ji mohl poskytnout pouze muž. Žena mu za to na oplátku musela poskytnout svou pohlavní svrchovanost, aby jej tak ujistila, že dítě, které on živí, je jeho. Dalším východiskem jsou pak dle Janáčkové (2008, s. 8) fyziologické odlišnosti jednotlivých pohlaví. U savců prý existuje souvislost mezi pohlavním dimorfismem a promiskuitou. Žena je oproti muži o 8 - 10 % menší a také o 20 - 40 % lehčí. To ukazuje na mírný stupeň mnohoženství u druhu *Homo sapiens*.

Také rozbor velikosti varlat nesvědčí příliš pro monogamii. U promiskuitních živočišných druhů jsou varlata výrazně větší než u těch monogamních. Jako příklad poslouží šimpanz a gorila. Šimpanzí samička má během plodného období styk až se 40 samci. Gorilí samec oproti němu má kolem sebe harém samiček. Šimpanzí samec je nucen bojovat se spermiemi ostatních samců, aby

byl úspěšný, gorilí samec oproti tomu bojovat nemusí. Když tento princip aplikujeme na člověka, zdá se logické, že pokud žena stráví několik dní jinde, než doma (například na služební cestě či na výletě s kamarádkami), vyprodukuje pak její partner mnohem více spermií, než kdyby byla doma, jelikož se tím jeho tělo připravuje na boj se spermiemi jiných mužů, se kterými mohla mít jeho partnerka sexuální styk. Pokud by tedy člověk byl přirozeně monogamní, tento obranný mechanismus by se u mužů nevyvinul. Další faktory, které působí na promiskuitu, jsou patogeny v prostředí. Čím více jich je, tím vyšší pravděpodobnost, že žena zvolí stát se raději druhou manželkou geneticky kvalitního, odolného muže než jedinou ženou muže méně kvalitního. Také bohatství ve společnosti ovlivňuje tento jev. Čím větší rozdíly mezi bohatými a chudými ve společnosti vládnou, tím větší pravděpodobnost, že žena bude raději jedna mnoha manželek bohatého muže než jedinou manželkou chudého muže. Důvody těchto dvou zmiňovaných faktorů můžeme vidět ve vlastnostech kvalitního partnera, kterému je žena ochotna dovolit stát se otcem jejího dítěte. Radim Uzel (2012, s. 33) uvádí, že zákonné spojení jednoho muže a jedné ženy je z celosvětového hlediska spíše výjimkou, než pravidlem. Manželství je dle něj spíše kulturní a společenskou manipulací s lidskou sexualitou za účelem zajištění majetku, rodičovských investic a společenské aliance. A ačkoliv by se mohlo zdát logické, že toto zákonné potvrzení vztahu muže a ženy chrání primárně ženu, která má přirozenou potřebu jistoty a bezpečí, opak může být pravdou. Kdyby totiž jeden muž žil s více ženami, je jasné, že se už tak nedostává žen na další muže, kteří by byli nuceni žít jako poustevníci. Tedy můžeme říci, že zákonem stanovené monogamní manželství je vlastně ochranou jak pro ženy, tak i pro muže.

4.2 Rozšíření monogamie a polygamie ve světě

Pondělíček a Pondělíčková (1974, s. 240) ve své knize *Lidská sexualita* uvádějí čtyři typy konstituovaných (nenáhodných) sexuálních partnerství:

- 1) Monogamie je vztah sestávající z jednoho muže a jedné ženy.
- 2) Polygynie je svazek jedince mužského pohlaví s dvěma a více ženami.
- 3) Polyandrie znamená vztah jedné ženy s dvěma a více muži.
- 4) Kombinace mnohomužství a mnohoženství, u nichž dva nebo více jedinců mužského pohlaví má svazek s týmiž dvěma nebo více jedinci ženského pohlaví.

„V naší kultuře je zakotvena právní existence jednoho párového svazku, kterým je monogamie, ale jak jsme řekli, tato monogamie je výsledkem dosavadního civilizačního vývoje a nikoliv projevem lidstva všeobecně.“ (Pondělíček, Pondělíčková, 1974, s. 240)

Co se týče živočišných druhů, je polygamie mnohem více rozšířená než monogamie. Laura Janáčková (2008, s. 10) uvádí, že ze 4000 druhů savců jen 3 % vytvářejí trvalejší dvojice. Jsou to například některé druhy netopýrů, lišky, opice kosmani, několik druhů myší a krys, jihoamerická vydra, severský bobr, několik druhů tuleňů a dva druhy afrických antilop. U lidského druhu je tomu jinak. Podle Etnografického atlasu od George P. Murdocka je z 1231 lidských společenství 186 monogamních, 453 povolovalo příležitostnou polygynii, 588 polygynních a 4 polyandrické. Když se podíváme na mapu rozšíření typů partnerských svazků ve světě, můžeme si všimnout, že téměř celá Afrika, západní Asie, a ostrovní státy jihovýchodní Asie jsou polygamní. Severní i Jižní Amerika, Evropa, Rusko, Čína, Japonsko, Austrálie, Nový Zéland jsou monogamní a polygamie je trestána. Dokonce i státy Zadní Indie jsou vyznačeny jako monogamní. Specifická je Indie a státy na jihu Afriky. Zde je polygamie brána jako morálně nepřijatelná, ale není trestná.

Velmi specifickým soužitím se dá nazvat právě již jmenovaná polyandrie, tedy soužití jedné ženy a jednoho muže. K té dochází pouze jako řešení určitých ekologických a ekonomických potíží. Například v Himalájích ve vysoko položených oblastech. Tibetské rodiny z málo produktivních farem se často skládají z dvou a více bratrů, kteří se oženili s jednou ženou a společně se všichni starají o své děti. Žena je sexuálně k dispozici všem mužům, dělí se o ní rotačním způsobem.

Ohledně jednotlivých typů partnerských svazků Radim Uzel (2012, s. 34) říká, že první uzákonění monogamních manželství v Evropě uskutečnili až v roce 1000 Židé na svém synodu v Mohuči. Byl však přijat pouze pro středoevropské Židy na zkušební dobu jednoho tisíce let. Monogamie se uplatňuje nejčastěji tam, kde se vyplatí otcovská péče i u společensky nízko postaveného muže. U křesťanů bylo manželství s povinnou věrností uzákoněno teprve až na Tridentním koncilu v roce 1593. Ve státech, kde je zákonem stanoveno monogamní manželství je povětšinou přípustná i sériová monogamie, což si lze představit jako několik monogamních partnerských svazků během života. Polygynie je pro většinu lidí typická hlavně v muslimském světě. Prorok Mohamed doporučuje maximálně 4 ženy a ke každé se

má muž chovat se stejnou pozorností a žádnou nesmí zvýhodňovat před ostatními. V těch zemích, kde je tolerována polygamie, je počet manželek jednoznačným ukazatelem ekonomické úrovně živitele. Někteří sociologové jsou dokonce toho názoru, že polygynie je výhodná pro moderní ženu. Může se totiž v domácnosti dělit o práci s dalšími ženami, čímž si ulehčí, jelikož musí současně přitom ještě pečovat o svou pracovní kariéru. Doktor Uzel zde také uvádí velmi zajímavou myšlenku ohledně souvislosti mnohoženství a terorismem. Pokud uvažujeme svazek jednoho muže s například třemi ženami, je jasné, že dva muži jsou bez partnerky. Jistě je pravděpodobné, že v těchto řadách neukojených mužů, na které už žena nezbyla, jsou společensky nebezpeční jedinci. Tedy se v nich může objevit i nějaký ten revolucionář či terorista. Stojí za povšimnutí, že nejvíce teroristů je právě ze zemí, ve kterých panuje mnohoženství. Je pravděpodobnější, že se odpálí nějaký osamělý muž, který očekává plno žen v islámském ráji než muž, který zabezpečuje tři ženy a děti.

Janáčková, Uzel, Pondělíček a Pondělíčková se shodují ve svých knihách na tom, že u člověka jsou možné všechny druhy rozmnožovacích strategií. Realizují se tak dle aktuální situace, kontextu kultury. Velký vliv má pochopitelně i to, v jaké rodině vyrůstáme a na co jsme byli zvyklí od svých rodičů. Pondělíček a Pondělíčková (1974, s. 240) k tomu dodávají, že lidem by pravděpodobně nejvíce vyhovovala takzvaná sériová monogamie, tedy monogamie, která je však časově omezená a to tak, jak dlouho nám jen protějšek bude vyhovovat. Pravděpodobně není náhodou, že v dnešní době je sériová monogamie velmi častou formou párového soužití.

4.3 Alternativní formy partnerského soužití

Výše zmiňovaná sériová monogamie je v dnešní společnosti jednou z mnoha forem alternativ rodinného soužití. Tyto nové formy soužití jsou mimo jiné také důsledkem vysoké rozvodovosti, která nejen u nás panuje již několik desítek let. Tento fakt potvrzuje i Milan Tuček (1998, s. 21), který již v roce 1998 poukazoval na míru rozvodovosti, která se tehdy pohybovala kolem 35 %. Těmi dalšími důvody transformace rodinného soužití mohou být dle mého úsudku například změna hodnot ve společnosti. Dnešní společnost je více výkonová, zaměřená na vlastnění, ne na vztahy. Dále větší důraz na svobodu a její potřeba. Pokud člověk sdílí svůj život s někým, nutně se také musí přiměřeně přizpůsobit, což však už je jakési "omezení"

libovůle jedince. Dále také větší pracovní příležitosti, možnosti cestování, ze kterého vychází také jeden druh alternativy soužití. Posledním důvodem, který uvedu je celková liberalizace společnosti, která ku příkladu umožňuje legální soužití dvou rozvedených jedinců, což dříve bylo společensky odsouzeno. Příklad toho, jak se proměňují rodinná soužití, uvádí Kučírek (in Raszková, 2014, s. 90). Ty, které mohou být důsledkem nevěry, jsou zvýrazněny.

a) Volné soužití - jinak řečeno kohabítace. Je to soužití dvou jedinců bez uzavření sňatku.

b) **Sériové vztahy** - více monogamních vztahu po sobě, děti v těchto manželstvích mají i více sourozenců, rodičů a prarodičů.

c) **Rodiny odloučené a v rozvodových řízeních** - tyto typy jsou prvním typem, které jsou důsledkem již zmiňované rozvodovosti.

d) **Rodiny s jedním rodičem** - druhý typ rodinného soužití spojený s rozvodovostí, rodiny po rozvodu, úmrtí. Druhý partner zůstane s dětmi sám nebo se dítě narodí mimo manželství a je o něj pečováno jedním rodičem. V dnešní době se velmi často setkáváme s takovýmto typem soužití.

e) **Binukleární rodiny** - rozvedený či odloučený pár, oba partneři jsou zainteresováni do výchovy společných dětí, společná odpovědnost o dítě, i když v rozdílných domácnostech. Třetí typ, který vyplývá z rozvodovosti a zatím rozhodně vůči dítěti nejmilosrdnější typ, jelikož stále existuje vztah s oběma rodiči.

f) **Opakovaná manželství** - podobná sériovým, ale jde o bezdětné páry.

g) **Nevlastní rodiny** - nejméně jeden z rodičů má dítě s předchozího vztahu.

h) **Homosexuální rodiny** - existence dítěte z předcházejícího heterosexuálního vztahu či dítěte adoptovaného.

i) **Multilokální rodina** - rodina, která není lokalizována na jednom místě z důvodu zaměstnání, existuje více bytů, domů.

j) **Multipluralitní rodina** - tvořena například ze svobodných matek a jejich dětí, které žijí pospolitě.

5 CHARAKTERISTIKA VYSOKOŠKOLSKÝCH STUDENTŮ

Stejně tak jako se proměňuje (nejen díky nevěře) struktura rodin, i dnešní studenti vysokých škol se proměňují. Dle Radky Skorunkové (2007, s. 52) se vstup do dospělosti posouvá do stále vyššího věku, protože se prodlužuje doba přípravy na výkon profese. U vysokoškolských studentů je to do 25 i více let. Toto samozřejmě neplatí pro ty, co se rozhodli studovat ve vyšší věku, tedy buď kombinovaně nebo dálkově. Studenti vysokých škol, které jsem si zvolila ke svému výzkumnému šetření jako cílovou skupinu, mají určitá specifika. Těmito specifiky se zabývá především vývojová psychologie, která se zabývá vývojem lidské osobnosti během jednotlivých etap. Největší počet vysokoškolských studentů spadá do kategorie časně dospělosti, která je vymezena mezi 20. až 30. rokem života. Tito studenti jsou nejčastější v denní formě studia na vysoké škole. Ve formě distanční nebo kombinované jsou již častější zástupci střední dospělosti, kterou vymezuje Langmaier (2006, s. 167 - 168) mezi 30. až 45. rokem. Také se zde vyskytují i zástupci pozdní dospělosti, kteří jsou ve věku 45 - 60 až 65 let. O těchto třech životních stádiích bude v této kapitole dále pověřeno více.

5.1 Časná dospělost

O časně dospělosti píše velmi výstižně Milan Slavík (2012, s. 97 - 120). Největší zastoupení těchto studentů spadá do řad mladých dospělých. Tento psychologický termín označuje jedince ve věku 20 až 30 let. Mezi hlavní znaky již dospělého jedince patří samostatnost, relativní svoboda vlastního rozhodování a chování, zodpovědnost ve vztahu k druhým lidem a zodpovědnost za své chování a činy. V mladém dospělosti dochází k přechodu od adolescenčního egocentrismu k altruismu a odpovědnosti. Co se týče socializace, bývá vztah mladých dospělých k normám tak trochu relativizován. Někteří se orientují na společnost, tedy na právo a pořádek, jiní zase společenské normy relativizují, tedy jsou určitým způsobem modifikovány. Takovýto jedinec, který získal osobní identitu se stává vyrovnanějším a jistějším. Dokáže tak navázat citový vztah, v němž je schopen a hlavně ochoten se vzdát části své identity ve prospěch partnerství. Základními znaky intimity v partnerství jsou:

- potřeba častého kontaktu, vzájemné tělesné i duševní blízkosti,
- potřeba otevřenosti, tedy poznat partnera a zároveň nechat se poznat,

- vzájemná důvěra a respekt,
- výlučnost, intimita je záležitostí pouze dané dvojice,
- sdílení budoucnosti.

S partnerstvím samozřejmě úzce souvisí i manželství. To bývá nejčastěji uzavíráno právě ve věku mladé dospělosti. Očekávání obou partnerů vycházejí hlavně ze zkušenosti s manželstvím rodičů a také z ideálů, kterému se chce jedinec přiblížit. Negativně působí na manželství mýtus šťastného manželství, ve kterém nikdy nedochází ke konfliktům. Také existuje mýtus o nezbytně stejném prožívání, uvažování i jednání obou manželů. Tyto mýty mohou vyústit právě v nevěru.

Uvedené charakteristiky věkové skupiny, která je mezi vysokoškolskými studenty nejvíce zastoupena, jsou tedy hlavně odpovědnost za sebe a své činy, samostatnost a často také stabilní partnerské vztahy. Se situací vysokoškolského studenta se to však trochu kříží. Přeci jen ještě takový jedinec studuje, a tedy není plně soběstačný. Stále je ještě určitým způsobem závislý na svých rodičích, ačkoliv spousta studentů chodí na brigády či již pracuje. Částečná či úplná podpora rodičů není tedy u vysokoškolských studentů nic výjimečného. Z toho mi vychází jakýsi rozpor mezi tím, jak je definovaná mladá dospělost a tím, jak vypadá život vysokoškolského studenta. Těm se logicky prodlužuje doba přípravy na výkon profese a tak trochu prodlužuje mládí. Avšak z toho u všech vysokoškolských studentů nelze vyvozovat, že by jejich duševní vyzrálост tomuto věkovému období neodpovídala, přestože existují jedinci, kteří si vysokoškolským vzděláním opravdu jen odkládají vstup do dospělosti. Velmi zajímavě píše o vysokoškolských studentech americká socioložka Lisa Wade (2017, s. 10 - 34). Ta se ve své knize *American Hookup* zabývá životem, který vedou studenti mimo školu. Tato kniha popisuje vlastně sexuální kulturu na kampusech amerických univerzit. Průzkum prováděla na svých studentech. Jeden z těchto studentů uvedl, že vysoká škola jsou vlastně roky velkých sexuálních orgií. Studenti si na kolejích užívají nejrůznějších sexuálních praktik. Mladí lidé se večer co večer chystají na nejrůznější párty, jejichž cíl je jasný - alkohol a hlavně sex. Dvě studentky například autorce odpověděly toto: „Dneska je ten správný večer najít si nějaké pěkné penisy!“ Jak je vidět, američtí studenti si tedy užívají studia, jak se patří. Jistě by bylo zajímavé nějaké srovnání amerických a českých studentů.

5.2 Střední dospělost

Jak uvádí Langmaier (2006, s. 178 - 183), v tomto období je již jedinec plně seznámen se svými klady a zápory, zná své síly a omezení. Toto poznání pramení z předchozího vývojového období. Je plně odpovědný za řízení svého života, méně sní a ve svém jednání bývá střízlivý a spíše pragmatický. Je si sám sebou jistý a může si pevně stát na svých hodnotách a přesvědčeních, jelikož už není závislý na svých rodičích, jak tomu bylo v adolescenci a ještě částečně i v časně dospělosti. Také ještě není vázán povědomím o zkracující se časové perspektivě, že by neměl dostatek času na volbu, protože mu nezbyvá už mnoho času na to, aby se rozhodl jinak. Po celé toto období je typický právě střízlivý realizmus a stabilita, která samozřejmě může být narušena aktuálními životními událostmi. U většiny lidí v tomto období tvoří kromě práce hlavně život rodinný, manželský. Spokojený rodinný život přispívá velkou měrou k pocitu smysluplnosti dosavadního života, šťastné přítomnosti a budoucnosti. V manželství by měl jedinec mít realistický pohled na druhého partnera. Očekávání naprosto ideálního manželství bez hádek a konfliktů je v tomto období již znakem nevyzrálé osobnosti. Manželství však také prochází proměnou, často se stává stereotypem, ale také je však typická akceptace kompromisů, ale někdy i rezignace v partnerství. Může se také stát, že se jedinec pod vlivem mýtu poslední šance bude snažit navázat jiný milostný vztah, který by byl kvalitnější než ten stávající. Slavík (2012, s. 110 - 112) k tomu také dodává, že zároveň je toto období také jakýmsi mezníkem. Člověk má tendence bilancovat, zabývat se svým dosavadním životem, míru naplnění svých potřeb a cílů. Spíše ke konci tohoto období, tedy někdy kolem 40. roku, se u jedince může objevit **krize středního věku**. Ta se projevuje pocitem nenaplněnosti života. Jedinec má pocit, že mu takzvaně „ujíždí“ vlak, že si vlastně v životě vůbec nic neužil. Je dokázáno, že u žen tato krize nastupuje dříve než u mužů. Řešením pak bývá zaměření se na své individuální potřeby a prožitky i zážitky. Typickým důsledkem hlavně u mužů bývá například nalezení mimomanželské partnerky, která často bývá výrazně mladší než samotný muž. Takový mimomanželský vztah má v tomto období kompenzační funkci. Naplňuje potřebu nových zážitků a zkušeností.

V této etapě také dochází ke změně rodičovské role. Na počátku se jedinci sžívají s rolí rodiče. Rodičovství jim přináší nové uspokojení životních potřeb, v tomto případě se jedná o potřebu **generativity**, což je potřeba mít někoho, o koho

mohu pečovat a kdo je na mně plně závislý. Ke konci této životní etapy má většina dospělých již děti v adolescentním věku nebo dokonce ve věku časně dospělosti, dochází u nich k procesu osamostatňování. Již v tomto období se tedy můžeme setkat s pojmem **syndrom opuštěného hnízda**, což je jakési smutnění po dětech, které nás opouští a odcházejí z rodiny, aby se staly plně samostatnými.

5.3 Pozdní dospělost

Jak již bylo uvedeno výše, toto věkové období je vymezeno od zhruba 45 až do 60 či 65 let. Autoři ho popisují různě. Někteří ho vnímají jako krizové období přípravy na stáří, ve kterém již dochází k zhoršení některých tělesných i duševních funkcí. Jiní, jako například Vágnerová (2000, s. 406), ji však vidí jako období pozitivní, klidné, kdy má jedinec konečně čas sám na sebe a na svého partnera, jelikož děti jsou již dospělé a nevyžadují péči rodičů. Jisté je, že určité tělesné i duševní jsou v průběhu období typická.

V rodinném životě je dle Langmaiera (2006, s. 192 - 193) typický pocit opuštěného hnízda, jelikož děti se osamostatňují a odcházejí z rodiny. Zvláště pak u žen, které kromě výchovy dětí neměly jiný smysl života, se tento syndrom může vyskytnout. Naopak vlastní rodiče jedinců v pozdní dospělosti již dosahují vysokého věku a potřebují péči svých stárnoucích dětí. Ti tedy poskytují oporu jak svým vlastním rodičům, tak i svým dětem, kterým pomáhají s osamostatněním. Co se týče manželství, to se po odchodu dětí z domova mění pochopitelně také. A to většinou dvěma způsoby. Někdy se manželé s odchodem dětí nesmíří, smysl jejich manželství jako kdyby vyrchal. Nebo však manželství prochází jako kdyby druhým obdobím líbánek. Užívají si nově nabyté volnosti, zejména žena získává větší míru autonomie. Většinou je manželský pár v této době vyrovnanější, navzájem k sobě tolerantnější, jelikož se již dobře znají a vědí, co od sebe očekávat. Většinou se již nesnaží jeden druhého převychovávat. Významnou změnou na konci tohoto období je odchod do důchodu a také nově nabytá role prarodiče. I v tomto věku však stále hrozí riziko, že jeden z partnerů podlehne pocitu, že si nic neužil a může tak navázat mimopartnerský poměr s jiným partnerem.

Slavík (2012, s. 113) uvádí, že nejvýznamnější tělesnou proměnou je v tomto období klimakterium u žen a andropauza u mužů. U žen dochází k úbytku ženského pohlavního hormonu estrogeneru, menstruační cyklus je nepravidelný a později vymizí. Dochází tak ke ztrátě plodnosti a tělesným změnám, typicky dochází ke

změně tělesných proporcí, nerovnoměrnému ukládání tuku. U mužů je to obdobné, jen dochází k poklesu pohlavního hormonu testosteronu. Muži poté mohou mít problémy s vyvoláním a udržením sexuálního vzrušení, problémy s erekcí. Zde může nastat riziko pokusů „léčby“ sexuálních dysfunkcí u jiného partnera, než je ten legitimní. Jejich plodnost však bývá zachována i do mnohem pozdějšího věku.

5.4 Současní studenti vysokých škol

Podle Milana Slavíka (2012, s. 97) vysokoškolská psychologie rozděluje studenty na dvě skupiny:

- **tradiční studenti** jsou studenti prezenční formy studia, tedy ti, co školu navštěvují denně, tj. adolescenti (v počátku studia) a mladší dospělí;
- **netradiční studenti**, kde najdeme studenty všech ostatních forem vysokoškolského studia, tj. studenti postgraduálního studia, což jsou studenti doktorandského, distančního či kombinovaného studia, nejčastěji jsou to středně dospělí a starší dospělí. V této skupině se můžeme také setkat se seniory, kteří mohou navštěvovat Univerzitu třetího věku.

Student vysoké školy má také svou sociální roli. Tato role vychází z předpokladu, že takový student je dozrávající osobnost, která touží po rozvoji své vzdělávací kapacity, po poznání. Roli takového jedince pak můžeme posuzovat ze tří úhlů:

- **Student jako vzdělávající se jedinec** má vzdělávací zájmy, které jsou spjaté s přípravou na výkon budoucího povolání. Předpokládá se, že takový jedinec má motivaci k učení a poznávání, je zvědavý, má určitý kognitivní styl a určitou intelektuální výbavu.
- **Student jako klient** je subjektem vysokoškolské výuky a vlastně jakýmsi spotřebitelem vzdělávacího programu. Má tedy právo na aktuální vědecké poznatky a fakta.
- **Student jako osobnost** je vždy individuální, má určitou psychodynamiku a sociální charakteristiku. Proto nelze chování všech studentů posuzovat stejně, ale vždy je nutno přihlížet k jejich individuálním charakteristikám a vlivům sociálních skupin, které ho formují.

6 VYBRANÉ VÝZKUMY O NEVĚŘE

Otázka lidské nevěry je nejčastěji zahrnuta ve výzkumech o celkové lidské sexualitě. U nás nejvýznamnější je určitě výzkum Petra Weisse a Jaroslava Zvěřiny. Tito dva významní čeští sexuologové provádějí výzkum již od roku 1993 a každých 5 let data přezkoumávají znovu. Další výzkum, který uvedu je snad světově nejznámější výzkum o lidském sexuálním chování, který uskutečnil Alfred Charles Kinsey již v 50. letech minulého století.

6.1 Vybraný český výzkum

Jak již bylo řečeno, výzkum probíhá od roku 1993 a opakován každých 5 let. Autory a odbornými garanty tohoto výzkumu jsou prof. PhDr. Petr Weiss, Ph.D a doc. MUDr. Jaroslav Zvěřina CSc. Tito naši přední odborníci v oboru sexuologie jsou členové Sexuologického ústavu 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Praze. Realizaci projektu zajišťuje společnost DEMA, a.s.

Výzkumné soubory v jednotlivých letech byly reprezentativními vzorky české populace s ohledem na pohlaví, věk, region a velikost místa bydliště, dosaženého vzdělání a ekonomické aktivity. Počet dotazovaných v jednotlivých letech byl následující:

- rok 1993 - 1 719 osob.
- rok 1998 - 2 003 osob.
- rok 2003 - 2 000 osob.
- rok 2008 - 2 000 osob.

K tomuto výzkumu byla zvolena kvantitativní metoda v podobě dotazníku. Tento dotazník má dvě formy - pro muže a pro ženy. Dotazník se skládá z 35 okruhů otázek týkajících se sexuálních zkušeností, znalostí, ale i postojů. Dotazníky zadávali speciálně zaškolení tazatelé. Ti nejprve dotazované instruovali a dotazovaní již následně dotazník vyplnili samostatně, v soukromí, aby byla zachována anonymita. Výsledky těchto výzkumů jsou následující:

- V roce 1993 uvedlo alespoň jednorázovou nevěru v manželství 64% mužů a 46 % žen. V roce 1998 toto uvedlo 63 % mužů a 42 % žen. Avšak v roce 2008 se k nevěře přiznalo už jen 55 % mužů a 34 % žen.
- Z výsledků také vyplývá, že muži volí spíše jednorázové extramatrimoniální vztahy, zatímco ženy mají tendenci k déletrvajícím mimomanželským

vztahům. V roce 2003 přiznalo déletrvající vztahy 39 % dotazovaných žen. Muži v téměř 60 % mimomanželských styků přiznali, že šlo o styk jednorázový. (Zvěřina, ©2017, online)

6.2 Vybrané zahraniční výzkumy

Kinseyho zpráva o sexuálním chování mužů a žen

Alfred Charles Kinsey (1894 - 1956) byl americký psycholog a zoolog. Je považován za průkopníka výzkumů o lidské sexualitě. Zprávy o lidské sexualitě rozdělil do 2 rozsáhlých knih. První vyšla roku 1948 s názvem Sexuální chování muže, ta druhá se logicky bude jmenovat Sexuální chování ženy a vyšla roku 1953. Popis a výsledky tohoto výzkumu jsou dostupné na webových stránkách Kinseyho institutu Univerzity v Indianě (Kinsey institute, © 2017, online). Metodu, kterou Kinsey použil, byl rozhovor. Dotazování obsahovalo více než 500 otázek. S respondenty vedli rozhovory zaškolení tazatelé a zajímalo je mnoho okruhů jako například sexuální vývoj, manželství a jeho vývoj, sexuální zkušenosti s orálním, análním stykem, homosexuální zkušenosti a mimo jiné i zkušenosti s partnerskou nevěrou. Výzkumný vzorek činil 5300 mužů (Kinseyho Institut uvádí, že to byly pouze běloši) a 5940 žen (opět šlo pouze o bělošky). Do kategorie mimomanželského sexu například ale nezahrnul sex s prostitutkou, tuto kategorii zkoumal zvlášť. Výsledky jeho výzkumu v oblasti mimomanželských styků jsou tedy následující:

- 50 % ženatých mužů a 26 % vdaných žen uvedlo, že bylo někdy v manželství nevěrní.

- Počet mimomanželských je různý: žádného mimomanželského partnera nemělo 71,9 % dotazovaných mužů, 1-3 uvedlo 16,7 % mužů, 4-6 partnerů uvedlo 5,6 % mužů a 5,9% mužů vedlo 7 a více mimomanželských partnerů za dobu trvání manželství.

Počet mimomanželských partnerů u žen je pro změnu takovýto: žádného mimomanželského partnera nemělo 71 % žen, 1-3 partnery uvedlo 15,7 % žen, 4-6 partnerů uvedlo 2,4 % žen a 7 a více partnerů uvedlo 2,9 % žen. (Kinsey institute, ©2017, online)

Co se týče sexuálního styku s prostitutkou, tak 69 % dotazovaných mužů uvedlo, že mají alespoň jednu takovouto sexuální zkušenost. Jak velké procento mužů využívá placených sexuálních služeb i během manželství však výzkum neukazuje.

Janus report on sexual behavior

Posledním výzkumem, který chci uvést je Janusova zpráva o sexuálním chování. Autory tohoto výzkumu jsou Cynthia a Samuel Janusovi. Cynthia Janus je profesorka radiologie, porodnictví a gynekologie a v době konání výzkumu působila na Univerzitě ve Virginii. Samuel Janus je psycholog a působil jako profesor behaviorální medicíny na téže univerzitě. Uvádí se, že tato zpráva je nejobsáhlejší od dob výzkumu Alfreda Kinseyho. Sběr dat proběhl mezi léty 1983 až 1992. Výzkum měl za cíl porovnat sebraná data s výzkumem právě Alfreda Kinseyho a zhodnotit, jak moc se proměnilo sexuální chování Američanů po 40 letech.

Výzkum proběhl ve dvou fázích. První fáze byla ta pilotní, ve které hledali klíčové otázky. Těch pilotních studií bylo celkem pět a zúčastnilo se jí celkem 210 respondentů hlavně z řad studentů psychologie a sociologie. V druhé fázi již proběhl výzkum, který byl navržený tak, aby odpovídal každé oblasti ze 48 států v USA. Celkem bylo do tohoto hlavního výzkumu zařazeno 2 765 respondentů, z toho 1 347 mužů a 1 418 žen. Téměř 60 % z nich bylo ženatých/vdaných. Pro zajímavost ještě uvedu, že manželé Janusovi měli vytipováno 125 jedinců, kteří byli dotazováni do hloubky, avšak není jasné, zda byli součástí celkového výzkumného vzorku nebo samostatnou skupinou.

Ve výzkumu je velké množství otázek a výroků z mnoha oblastí. Například se zajímali o vliv regionu na sex, politiky na sex a mnoho dalších. Pro potřeby této práce uvedu jen pochopitelně některé výsledky týkající se nevěry. Jako první tabulku zde uvedu otázku, která se týká prevalence mimomanželských styků.

Měl/a jste někdy mimomanželský poměr?

	<u>Ženatí/Vdané Rozvedení</u>			
	Muži	Ženy	Muži	Ženy
N =	768	787	121	123
Nikdy	65 %	74 %	44 %	41 %
Jednou	7 %	8 %	11 %	19 %
Zřídka	14 %	11 %	24 %	27 %
Často	12 %	4 %	17 %	8 %
Trvalý	2 %	3 %	4 %	5 %

Zdroj: Janus Report of sexual behavior. New York, John Wiley 1993.

Z tabulky tedy vychází, že zhruba 1/3 ženatých mužů a asi 1/4 žen byla alespoň jednou za život nevěrná. Pro srovnání s našimi výsledky z tehdejší doby použijí výzkum Weisse a Zvěřiny. V jejich výzkumu se k nevěře přiznalo 64 % mužů a 46 % žen. Buď tedy jsou Češi více liberálnější národ, nebo se lidé v USA (a to zejména muži) snaží zatloukat, zatloukat a zatloukat.

Další výsledky z tohoto výzkumu se týkají postojů k nevěře. Výrok, který měli respondenti zhodnotit, zněl takto: Mimomanželský poměr neovlivní vážně manželství. Výsledky jsou takovéto:

N = 2 759

Silně souhlasím	4 %
Souhlasím	8 %
Bez názoru	5 %
Nesouhlasím	39 %
Silně nesouhlasím	44 %

Zdroj: Janus Report ofsexualbehavior. New York, John Wiley 1993.

Zde tedy vidíme, že většina respondentů (83%) si myslí, že mimomanželský vztah vážně naruší manželství.

7 VLASTNÍ VÝZKUMNÉ ŠETŘENÍ

7.1 Výzkumný cíl a stanovení hypotéz

Studenti vysokých škol jsou velmi specifická skupina. Jak již je výše uvedeno v kapitole, která charakterizuje tyto jedince, jsou to lidé, kteří se jaksí nacházejí před branami dospělosti, neboť již věkem jsou v mladá dospělosti, ale z hledisko socio - ekonomického jsou ještě stále alespoň částečně závislí na své rodině, protože ještě plně nevstoupili na trh práce.

Cílem tohoto výzkumného šetření je tedy zjistit postoje a míru tolerance k nevěře u vysokoškolských studentů. Tento můj cíl vychází z již také výše zmiňovaného tvrzení, které ve své knize uvádí Milan Slavík (2012, s. 120). Vysokoškolský student je pokládán za jedince, který je přemýšlivý, má zájem o poznávání nejrůznějších problematik, touží po rozvoji své vzdělanostní kapacity a také má určitou inteligenční výbavu, díky které může o nejrůznějších tématech přemýšlet a posuzovat je z mnoha hledisek. Dalším podkladem k mému šetření je i tvrzení americké socioložky Lisy Wade, která se zabývá sexuálním životem studentů z její domovské univerzity. Wade (2017, s. 23) ve své knize popisuje uvolněný sexuální život amerických studentů, kterým žijí na kolejích. Tito studenti nedbají na nějaké své partnerské vztahy, ale zkrátka se na kolejích oddávají nejrůznějším sexuálním praktikám a zážitkům. Dalším cílem je také zjistit výskyt partnerské nevěry u vysokoškolských studentů.

V souladu s literaturou byly stanoveny tyto hypotézy:

H1: Méně než 60 % vysokoškolských studentů již bylo nevěrných.

H2: Více než 70 % všech dotazovaných považuje partnerovo přiznání se k nevěře jako polehčující okolnost.

H3: Ženy jsou k nevěře více tolerantní než muži.

H4: Více než 75 % respondentů považuje dlouhodobý mimopartnerský poměr za nevěru.

H5: Vysokoškolští studenti společensky orientovaných oborů jsou k nevěře více tolerantnější než ti, co studují ostatní obory.

Za sociálně orientované obory jsou pro účely této práce považovány obory jako sociální patologie, sociologie, psychologie a sociální práce.

7.2 Popis metod

Pro toto výzkumné šetření byla použita kvantitativní výzkumná metoda v podobě výrokového dotazníku. Nejprve respondenti uvedli základní údaje, kterými byly například jejich věk, pohlaví či obor studia. Následně přešli k samotným otázkám a výrokům týkajících se nevěry. První byly uvedeny otázky týkající se jejich osobní zkušenosti s nevěrou, poté již přešly na výroky, které se týkaly jejich tolerance k různým podobám nevěry a také posuzovali tvrzení, která jsou v naší společnosti zakořeněná jako například názor, že muži jsou více nevěrní než ženy. Pro posouzení zadaných výroků byla použita čtyřbodová škála, která se skládá z odpovědí "ano", "spíše ano", "spíše ne" a "ne". Jedná se o škálu Likertova typu, ačkoliv neúplnou. Taková škála je podle Gavory (2000, s. 92) nejvhodnější pro měření postojů a názorů. Složena je z výroku a stupnice. Na této stupnici následně respondent vyjadřuje míru svého souhlasu, resp. nesouhlasu s uvedeným výrokem. Nebyla použita neutrální odpověď, což vedlo dotazované k tomu, aby se přiklonili buď k souhlasu či nesouhlasu. Pokud danou situaci nezažili, měli posoudit postoj k ní dle představy dané situace. Tato informace jim byla instruována v úvodní části dotazníku. Dotazník obsahuje celkem 20 položek. Jen jedna otázka je polouzavřená a jedna obsahovala 8 typů nevěry, které měli respondenti posoudit. Polouzavřená otázka zjišťuje názor respondentů na nejčastější motivaci k nevěře.

Dotazník jsem rozeslala v elektronické podobě (viz. Příloha č. 1) svým známým na různých univerzitách po celé republice. Ti je následně rozesílali po dané univerzitě dalším studentům. Také mi dali kontakt na další studenty, kteří by dotazník mohli vyplnit. Tato metoda sběru dat se nazývá metoda sněhové koule. (Miovský, 2003, s. 36)

Odpovědi na výroky, které mají zjišťovat míru tolerance u respondentů, jsem následně obodovala dle toho, jak moc byla jejich odpověď tolerantní či ne. Toto obodování bylo u každého výroku individuálně posouzeno, jelikož záleží na jeho znění. Proto tedy mohla být jednou odpověď ano obodována 4 body a u jiného výroku 1 bodem. Tyto body byly následně sečteny a u každého respondenta tak vyšlo číslo, dle kterého jsem si jej zařadila do jedné ze tří kategorií: **netolerantní k nevěře** (18-35 bodů), **středně tolerantní k nevěře** (36 - 53 bodů) a **velmi tolerantní k nevěře** (54 - 72 bodů).

Abych si ověřila, zda je dotazník dostatečně srozumitelný a respondenti vědí, na co odpovídají, rozdala jsem jej mezi několik svých spolužáků. Dle jejich postřehů jsem ještě dotazník upravila a následně rozeslala. Částečně byl dotazník vyhodnocován pomocí programu SPSS od IBM.

7.3 Popis výzkumného vzorku

Výzkumný vzorek se skládá z vysokoškolských studentů na několika univerzitách po České republice (Univerzita Hradec Králové, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Masarykova univerzita v Brně, aj.). Dotazník vyplňovali studenti jak denního, tak kombinovaného studia a nehledě na obor studia. Sběr dat proběhl na začátku roku 2017 (leden a únor). Celkový počet respondentů je 164. Rozložení účastníků výzkumného šetření dle věku a pohlaví demonstrují následující dvě tabulky.

Tabulka 1: Respondenti dle věku

	Počet	Procento
18 - 30 let	144	87,8
31 - 45 let	10	6,1
46 a více let	10	6,1
Celkem	164	100,0

Tabulka č. 1 ukazuje, že převážnou většinu dotazovaných můžeme zařadit do kategorie mladých dospělých, kterou někteří autoři vymezují až do 30 let.

Tabulka 2: Respondenti dle pohlaví

	Počet	Procento
Muž	51	31,1
Žena	113	68,9
Celkem	164	100,0

Z tabulky č. 2 můžeme zjistit, že zhruba 2/3 respondentů jsou ženy. Toto rozložení je také dáno i tím, že mnoho studentů, kteří se zúčastnili tohoto šetření, studuje pedagogické a sociální obory, které jsou doménou spíše žen než mužů.

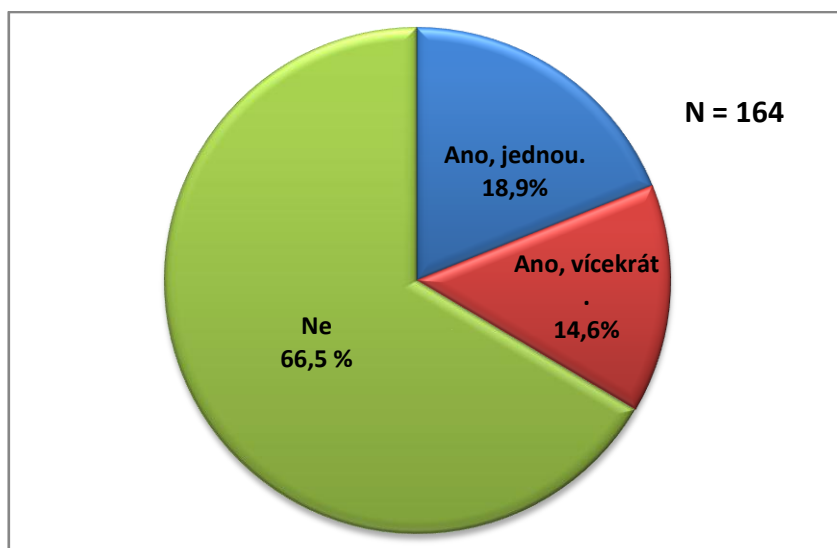
Více ochotnější byly k vyplňování ženy. Když jsem dotazník rozeslala na České vysoké učení technické v Praze, vyplnili jej pouze 2 respondenti.

7.4 Výsledky šetření

Výskyt nevěry

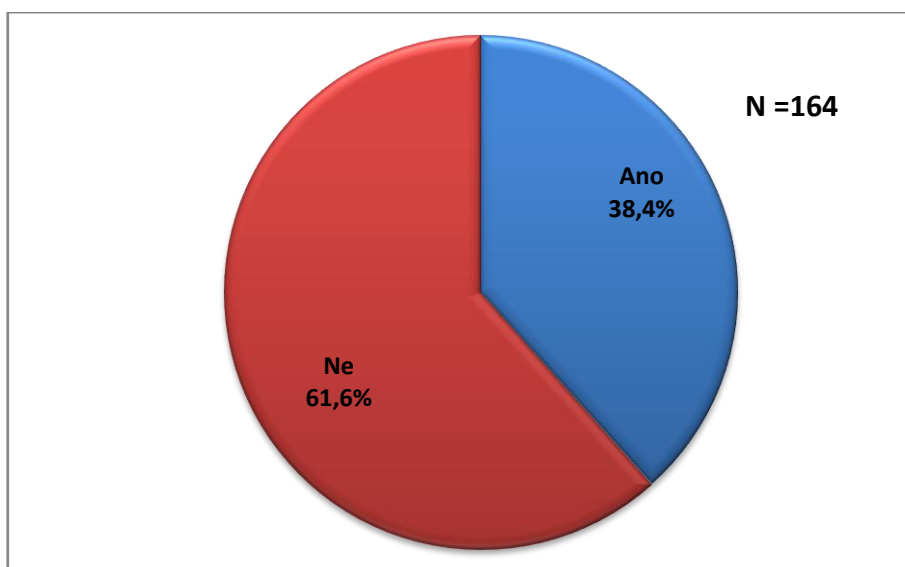
Hypotézu číslo 1 jsem vytvořila v souladu s výsledky výzkumu Weisse a Zvěřiny, kteří uvádí, že výskyt nevěry je v populaci okolo 60 %. Proto mne zajímalo, zda toto číslo bude stejné u vysokoškolských studentů. Pro ověření této hypotézy je v dotazníku zařazena otázka č. 3. Následující graf přehledně ukazuje výsledek.

Graf 1: Vlastní nevěra respondentů

Z grafu č. 1 můžeme vyčíst, že celkem 33,5 % dotazovaných studentů už někdy v životě bylo nevěrných. Z toho 18,9 % několikrát. Početně tedy již bylo nevěrných 55 respondentů, 109 dotazovaných nikdy partnera nepodvedlo.

Graf 2: Zkušenost respondentů s partnerovou nevěrou.

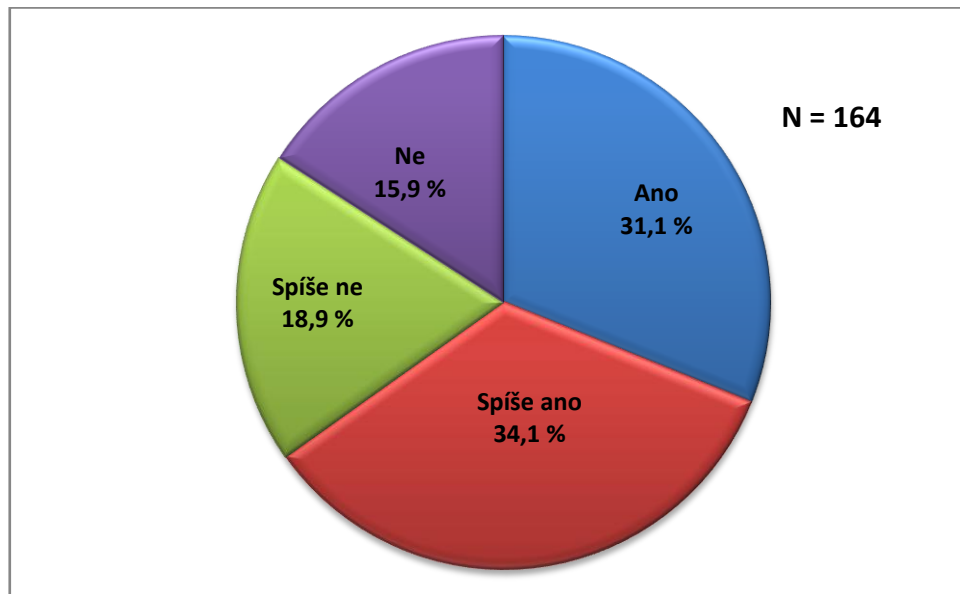

Z grafu č.2 lze zjistit, že celkem 38,4 % (63) respondentů má zkušenost s partnerovou nevěrou. Nikdy nebylo podvedeno nebo o nevěře svého partnera neví 61,6 % (101) respondentů. K oběma těmto grafům znázorňujícím výskyt nevěry mezi vysokoškolskými studenty je nutno brát s rezervou a to proto, že někteří dotazovaní si realitu nechtějí přiznat nebo se za ni stydí, ačkoliv je dotazník zcela anonymní. Stejně tak to prezentují i Weiss se Zvěřinou.

Všeobecně sdílené názory

Tato kategorie otázek zjišťuje názory, které jsou ve společnosti jakými stereotypy. Asi nejčastějším stereotypem, který se dotýká nevěry je určitě to, že ženy jsou méně nevěrné než muži. Dále se také mnoho lidí domnívá, že nevěra je v dnešní době častější, než tomu bývalo například za dob mládí našich babiček. Také se v této kategorii otázek zabývám tím, co si dotazovaní studenti myslí o motivaci k nevěře a který typ nevěry je podle nich závažnější. Následující grafy popisují právě takováto tvrzení.

Graf 3: Odpovědi respondentů na otázku, zda je dnes více nevěry než v generaci našich rodičů.

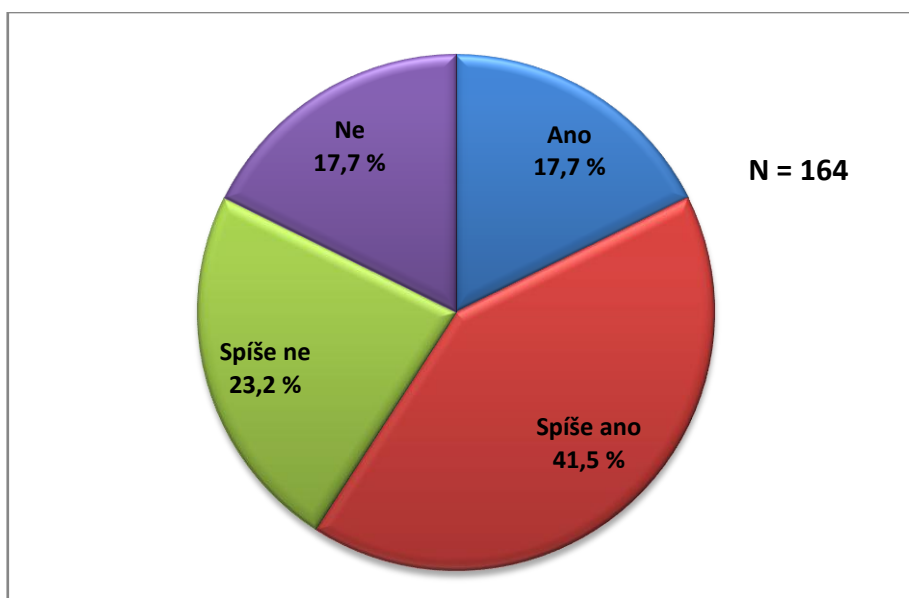
Graf 4: Odpovědi respondentů na otázku, zda je dnes více nevěry než v generaci našich prarodičů.

Grafy č. 3 a 4 demonstrují názory dotazovaných studentů na rozdílný výskyt nevěry v kontextu doby. Graf 3 znázorňuje porovnání s dobou mládí našich rodičů (tedy zhruba před 20 - 25 lety) a dnešní dobou se velká většina respondentů vyjádřila souhlas (ano a spíše ano) s tím, že dnes je nevěry více. Takto kladně odpovědělo 65,2 % dotazovaných, což je celkem 107 studentů. Zbýlých 34,8 % (57 studentů) si

myslí, že tomu tak není (spíše ne, ne). Větší rozdíl však vidí respondenti ještě v době mládí našich prarodičů (zhruba před 50 - 55 lety). Tento výrok znázorňuje graf č. 4. Pro tvrzení, že za generace našich prarodičů bylo nevěry méně, se kladně rozhodlo odpovědět 78,6 % (129) respondentů. Už jen 21,4 % se vyjádřila k tomuto výroku záporně.

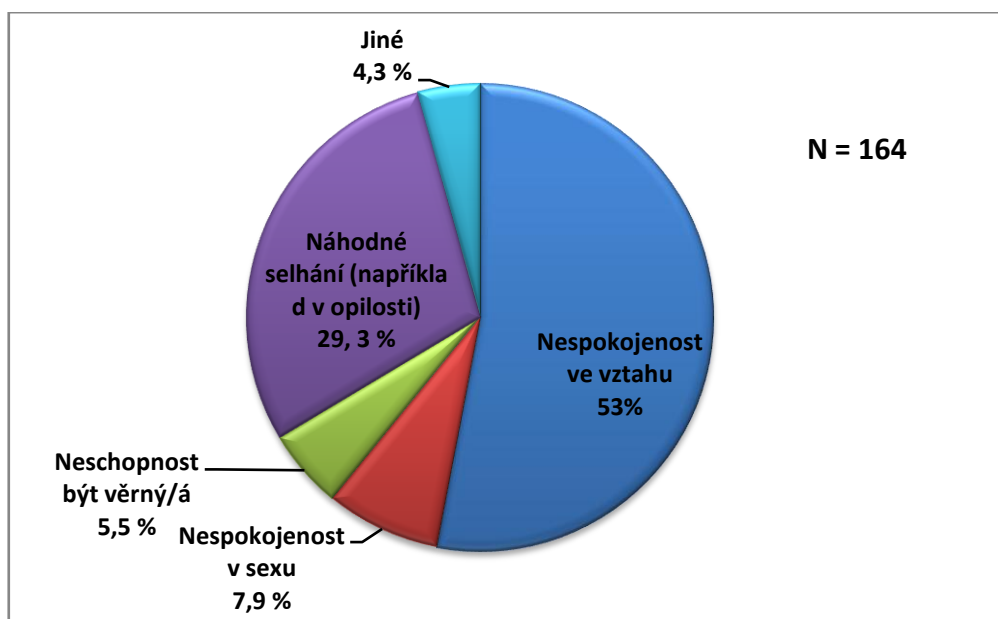
Graf č. 5: Odpovědi respondentů na otázku, zda jsou muži více nevěrní než ženy.

Graf č. 5 popisuje názory respondentů k nejznámějšímu stereotypu, zda jsou muži více nevěrní než ženy. Jak můžeme vidět, převažuje mezi dotazovanými názor "spíše ano", který zastává 68 dotazovaných studentů. Krajní body škály, tedy "ano" a "ne", mají rovnocenné zastoupení po 17,7 %. Toto procento odpovídá 29 tázaným. Zbýlých 38 respondentů zvolilo odpověď spíše ne. Mezi respondenty tak převládá názor, že muži jsou opravdu spíše více nevěrní oproti ženám (celkem 59,2 % respondentů zvolilo odpovědi "ano" a "spíše ano").

Z následujícího grafu je patrné, jaké jsou nejčastější motivace k nevěře. Tato otázka byla v dotazníku polouzavřená. Uvedla jsem čtyři nejčastější motivace dle odborné literatury (Šmolka, Plzák, Uzel, aj.) Jsou to nespokojenost v partnerském vztahu, nespokojenost v sexu, náhodné selhání například v opilosti a neschopnost být věrný. Pokud chtěli respondenti uvést jinou odpověď, měli zde možnost tak učinit.

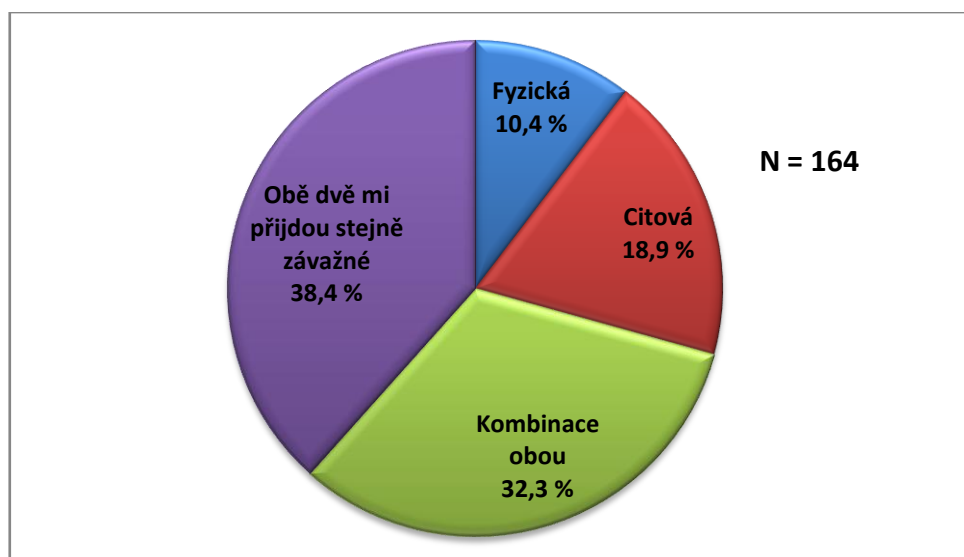
Graf č. 6: Názor respondentů na nejčastější motivaci k nevěře.

Jak můžeme vidět v grafu č. 6, přes 50 % dotazovaných se domnívá, že nejčastějším důvodem, proč si někdo najde milence či milenku je ten, že se cítí nespokojený ve vztahu stávajícím. Druhou nejčastější spíše příčinou, než motivací, je náhodné selhání pod vlivem alkoholu či podlehnutí okamžiku. Pro mě má překvapivě nízké procento (7,9 %) nespokojenost v sexu. O této motivaci jsem se domnívala, že bude na druhé pozici právě za nespokojeností ve vztahu. Neschopnost být věrný zvolilo jen 5,5 % tázaných. Zbylá 4,3 % (tedy 7 jedinců) jsou rozepsané odpovědi. Jeden respondent uvedl, že hlavním motivem je nespokojenost jak ve vztahu, tak i v sexu. Další uvedl, že dle jeho názoru je to povrchnost a hloupost nevěrného jedince. Ještě jeden respondent přišel se zajímavou odpovědí. Dle jeho názoru jde o to, že v dnešní době se již nepohlíží na nevěru stejně, jako tomu bylo dříve. Dle něho je dnes jiná morálka. Zbylí respondenti se shodli na tom, že jde o dobrodružství, rozbití stereotypu.

Na tento graf navážu posledním z kategorie všeobecně sdílených postojů, který podává informace o tom, zda vysokoškolští studenti považují za horší nevěru fyzickou (tedy dojde k pohlavnímu styku bez zainteresování citů) nebo zda je pro ně horší nevěra citová, kde již dochází k zamilovanosti do jiného než legitimního partnera. Respondentům bylo v dotazníku vysvětleno, co přesně si mají představit pod pojmem nevěra fyzická a nevěra citová

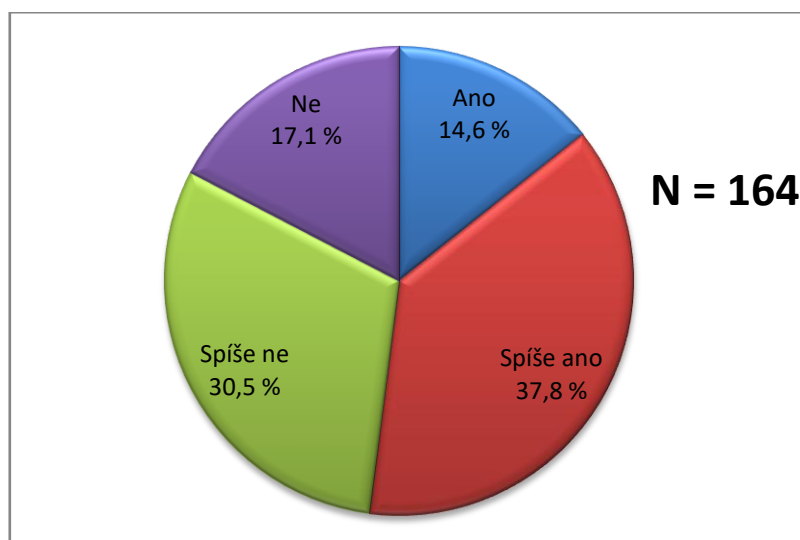
Graf č. 7: Názor respondentů na závažnost různých typů nevěry.

Podle grafu č. 7 se respondenti nejvíce identifikovali s odpovědí "obě dvě mi přijdou stejně závažné", a to celkem v 38,4 % (což je 63 tázaných). Další velký počet dotazovaných (32,3 % - 53 dotazovaných) si myslí, že nejzávažnější nevěrou je kombinace té fyzické a citové. Jako třetí skončila nevěra citová před tou fyzickou, což je dle mého názoru logické a koresponduje to s názorem odborníků, dle kterých je citová nevěra pochopitelně větším ohrožením pro partnerský vztah než ta fyzická.

Graf č. 9 je podkladem k posouzení pravdivosti hypotézy č. 3. Pro tuto hypotézu by do dotazníku zaveden výrok č. 9 "Partnerovo přiznání se k nevěře považují za polehčující okolnost." Tento výrok zároveň patří do kategorie těch, které odpovídají na míru tolerance a bude ještě použit.

Graf č. 9: Posouzení partnerova přiznání k nevěře.

Z grafu č. 9 je vidět, že poměr mezi těmi, kteří zvolili kladnou odpověď ("ano", "spíše ano") a mezi těmi, kteří se přiklonili k záporné odpovědi ("spíše ne" a "ne") je skoro vyrovnaný. Kladnou odpověď zvolilo 52,4 % a zápornou 47,6 % dotazovaných. Nejvyšší skóre však dosáhla odpověď "spíše ano", kterou uvedlo skoro 38 % (62 respondentů). Vzhledem k tomu, že největší zastoupení mají odpovědi "spíše ano" a "spíše ne", dá se předpokládat, že tito respondenti by se o odpuštění partnerovi rozhodovali dle dané situace.

Míra tolerance k nevěře

Dotazníkové položky č. 1, 4, 7, 10, 12, 13, 14, 17, 18, 19 a 20 slouží právě pro vyhodnocení míry tolerance u jednotlivých respondentů. Dohromady je v dotazníku 18 položek odpovídajících na toleranci k nevěře, neboť položka 1 obsahuje 8 situací, které má jedinec posoudit. Odpovědi na tyto výroky byly obodovány čísly 1 až 4. Toto obodování záviselo na znění daného výroku, proto tedy mohlo být například "ne" hodnoceno v jednom výroku 4 body, v jiném zase 1 bodem. Následný součet slouží k porovnávání míry tolerance k nevěře u jednotlivých respondentů. Nejvyšší možné dosažené skóre bylo 72 bodů, nejnižší 18. Následující tabulka ukazuje nejvyšší, nejnižší a průměrné skóre všech respondentů. Reliabilita (spolehlivost) byla zjištěna pomocí programu SPSS a udána v koeficientu Cronbacha. Reliabilita (spolehlivost) metody je: „stupeň shody výsledků, nebo měření výsledků jedné osoby nebo jednoho objektu provedeného za stejných podmínek. U testů složených z mnoha položek odpovídá konzistenci hodnot různých podmnožin položek mezi sebou.“ (Hendl, 2004, s. 48). **Koeficient Cronbacha se u tohoto dotazníku rovná 0,811.**

Tabulka č. 3: Dosažená skóre respondentů

	Počet bodů
Nejnižší	21
Nejvyšší	62
Průměr	36,1

Z tabulky se dozvídáme, že nejnižší dosažené skóre u respondentů je 21 bodů. Takového skóre dosáhli hned 2 respondenti. Tyto respondenty tak lze považovat za

málo tolerantní k nevěře. Nejvyšší dosažené skóre je 62 bodů. Tohoto skóre dosáhl pouze jeden člověk. Tento člověk tak spadá do kategorie velmi tolerantních k nevěře. Pro zajímavost doplním, že do kategorie velmi tolerantní k nevěře se dle dosažených bodů zařadili pouze 4 respondenti. Ti dosáhli bodového skóre 56, 58, 60 a již zmiňovaného nejvyššího skóre 62 bodů. Nejvyššího skóre dosáhli dva muži a dvě ženy.

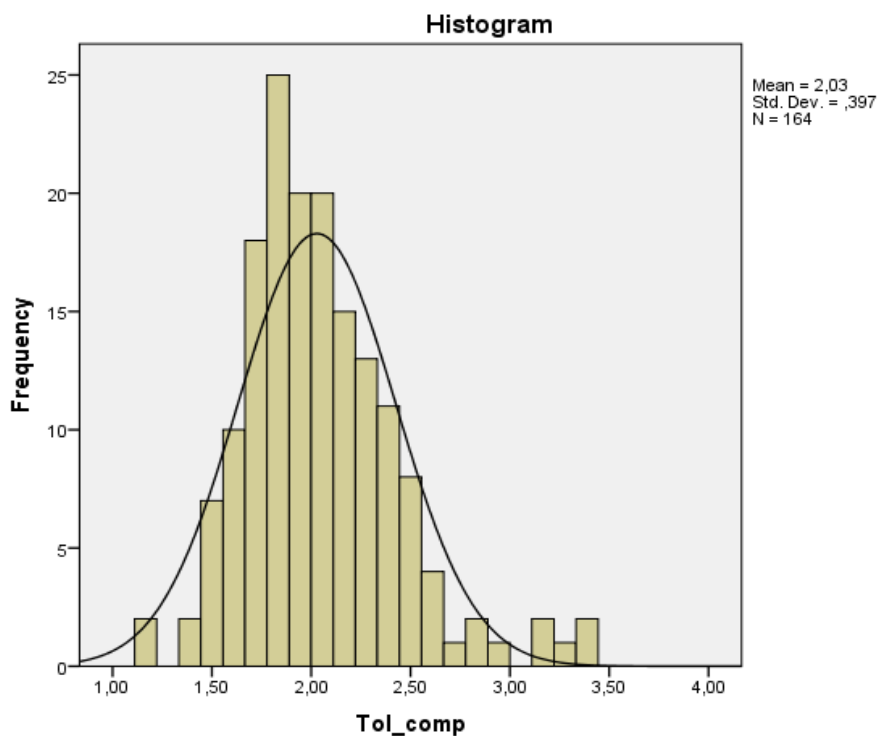
Tabulka č. 4: Postoje respondentů k různým formám nevěry

N = 164	Ano	Spíše ano	Spíše ne	Ne
Flirt	6,1 %	25 %	39 %	29,9 %
Erotické fantazie	4,9 %	6,1 %	34,1 %	54,9 %
Líbání	63,4 %	28 %	4,3 %	4,3 %
Sex na jednu noc	89 %	8,5 %	1,2 %	1,2 %
Dlouhodobý poměr	92,7 %	3,7 %	1,2 %	2,4 %
Virtuální sex	42,1 %	28 %	12,8 %	17,1 %
Chatování	12,2 %	25,6 %	31,1 %	31,1 %
Placené erotické služby	71,3 %	14 %	6,7 %	7,9 %

Z tabulky č. 5 se můžeme dozvědět, že převážná většina respondentů (92,7 %) považuje dlouhodobý mimopartnerský poměr za jasnou nevěru. Celkově se kladně pro tuto položku vyjádřilo 96,4 % všech respondentů (odpovědi "ano" a "spíše ano"). Toto procentuální vyjádření odpovídá 158 respondentům! Pouze 6 respondentů se tedy této položce vyjádřilo záporně (odpovědi "spíše ne" a "ne"). Velmi podobné procento dotazovaných vyjádřilo souhlas s položkou sex na jednu noc. Pro 89 % respondentů znamená sex na jednu noc nevěru. Celkově kladně se pak k této formě nevěry vyjádřilo 97,5 % všech dotazovaných. Dle těchto výsledků tak můžeme říci, že tyto dvě formy nevěry by s velkou pravděpodobností zasáhly většinu respondentů. Velkého procentuálního skóre dosáhly také placené erotické služby. Ty považuje za nevěru 71,3 % tázaných. Celkově kladně se pro tyto služby vyjádřilo 85,3 % respondentů. Dále také líbání je pro většinu dotazovaných již nevěrou. Odpověď "ano" zvolilo 63,4 %. Celkově kladně se k této formě nevěry vyjádřilo dokonce 91,4 % (150) respondentů. Nejmenší počet dotazovaných považuje

za nevěru erotické fantazie. Pro odpověď "ano" se rozhodlo 4,9 %, "spíše ano" zvolilo 6,1 % tázaných. Druhého nejmenšího skóre dosáhl flirt. Pro tuto odpověď se celkově kladně ("ano" a "spíše ano") rozhodlo 31,1 % dotazovaných vysokoškolských studentů. Z toho pouze 6,1 % vyjádřilo úplný souhlas (odpověď "ano"). Co se týče virtuálních forem nevěry (virtuální sex nebo chatování), vede vcelku logicky virtuální sex. Pro celkem 42,1 % respondent je to určitě nevěra. Celkově kladně ("ano" a "spíše ano") se pro tuto položku vyjádřilo dokonce 70,1 % dotazovaných. Chatování respondenti nepovažují (31,1 %) nebo spíše nepovažují (31,1 %) za nevěru.

Obrázek č. 1: Graf četnosti odpovědí na položky tolerance k nevěře. (SPSS)

Tento graf znázorňuje, jakého průměru v odpovědích dosáhl určitý počet respondentů. Položka Tol_comp znázorňuje průměrné skóre respondenta, Frequency je počet respondentů. Výzkumný vzorek dosáhl v otázkách míry tolerance průměrné odpovědi 2,03. Z toho vyplývá, že tento výzkumný vzorek je spíše méně tolerantní k nevěře.

V programu SPSS byla také ověřována závislost pohlaví na toleranci k nevěře, věku na toleranci k nevěře a studovaného oboru na toleranci k nevěře.

Ani jedna závislost však nebyla potvrzena, neboť ani jedna zjišťovaná hodnota nevyšla 0. Neexistuje tedy statisticky významný rozdíl v toleranci (vyjádřené indexem tolerance) mezi muži a ženami a mezi mladšími a staršími respondenty. (viz. Příloha č. 2)

7.5 Ověření hypotéz

Hypotéza 1: Méně než 60 % vysokoškolských studentů již bylo nevěrných. Odpověď na to, zda je tato hypotéza pravdivá, poskytuje graf č. 1, ve kterém lze vyčíst, že k nevěře se přiznalo 33,5 % respondentů. Z toho skoro polovina (14,8 %) byla nevěrná vícekrát za život. **Dle tohoto grafu je tedy jasné, že se tato hypotéza potvrdila.**

Hypotéza 2: Více než 70 % všech dotazovaných považuje partnerovo přiznání se k nevěře jako polehčující okolnost. Tuto hypotézu ověřuje v dotazníku otázka č. 7. Pro zhodnocení její pravdivosti mi poslouží graf č. 9. Z tohoto grafu můžeme vyčíst, že je pro ně přiznání polehčující okolnost (zvolili odpověď "ano") 14,6 % respondentů. Částečný souhlas s tímto výrokem (volba odpovědi "spíše ano") uvedlo 37,8 % dotazovaných. Po sečtení těchto kladných odpovědí nám vyjde 52,4 %. **Z toho tedy vyplývá, že hypotéza č. 2 byla tímto zamítnuta.**

Hypotéza 3: Ženy jsou více tolerantní k nevěře než muži. Vzhledem k tomu, že se vztah mezi pohlavím a tolerancí k nevěře nepotvrdil jako signifikatní (daný jev nemá vliv na toleranci k nevěře), je tedy **tato hypotéza zamítnuta.**

Hypotéza 4: Více než 75 % respondentů považuje dlouhodobý mimopartnerský poměr za nevěru. Pro posouzení této hypotézy slouží tabulka č. 5. V té se můžeme dozvědět, že úplný souhlas ("ano") s tím, že dlouhodobý mimopartnerský poměr je nevěra vyjádřilo 92,7% respondentů. Částečný souhlas ("spíše ano") s tím vyjádřilo 3,7 % respondentů. Celkově se tak kladně ("ano" a "spíše ano") s tímto výrokem ztotožňuje 96,4% dotazovaných. Z toho je tedy jasné, **že tato hypotéza je potvrzena.**

Hypotéza 5: Vysokoškolští studenti společensky orientovaných oborů jsou k nevěře více tolerantnější než ti, co studují ostatní obory. U této hypotézy platí to samé, jako u hypotézy č. 3. Vztah mezi studovaným oborem a mírou tolerance k nevěře se nepotvrdil jako signifikatní. **Tato hypotéza je zamítnuta.**

7.6 Závěr výzkumného šetření

Cílem výzkumného šetření bylo zjistit postoje respondentů k jednotlivým formám nevěry, míru jejich tolerance k nevěře a také výskyt nevěry mezi vysokoškolskými studenty. Šetření se celkem zúčastnilo 164 respondentů, z toho bylo 113 žen a 51 mužů. V rámci šetření bylo stanoveno 5 hypotéz. 2 z nich se potvrdily, 3 byly zamítnuty. Bylo zjištěno, že celkem 33,5 % dotazovaných již bylo někdy nevěrných a 38,4 % má zkušenost s partnerovou nevěrou. Dále mezi respondenty převládá názor, že muži jsou více nevěrní než ženy. Na tento výrok kladně ("ano" a "spíše ano") odpovědělo 64,7 % respondentů. Respondenti si také myslí, že nejčastější motivací k nevěře je nespokojenost ve stávajícím vztahu (53 %). Druhou nejčastější motivací vidí v náhodném selhání například v opilosti či v podlehnutí okamžiku (29,3 %). Pro téměř všechny dotazované (96,4 %) je dlouhodobý mimopartnerský poměr nevěrou. Také sex na jednu noc (97,5 %), líbání (91,4 %) a placené erotické služby (85,3 %). Velmi mne překvapil fakt, že placené erotické služby považuje méně lidí za nevěru než líbání. Průměrné skóre, kterého respondenti dosáhli v otázkách tolerance k nevěře, se rovná 2,03. Respondenti jsou tedy v otázce nevěry spíše konzervativní. Nebyla prokázána žádná souvislost mezi věkem a tolerancí k nevěře, pohlavím a tolerancí k nevěře ani studijním oborem a tolerancí k nevěře.

Myslím si, že do budoucna by mohlo být velmi zajímavé provést nějaké kvalitativně orientované výzkumné šetření, které by lépe zmapovalo přesné pohnutky lidí, proč pro ně daná forma nevěry je závažnější než jiná, situace, ve kterých by partnerovi nevěru odpustili a ve kterých už nikoliv nebo proč je pro někoho více ohrožující nevěry fyzická než ta citová.

ZÁVĚR

Tato bakalářská práce se zabývá fenoménem nevěry z různých hledisek. Nejprve se snaží čtenáři předestřít teoretický vhled do problematiky. Poukazuje na to, co vlastně nevěra znamená a jak se na ní nahlíželo v průběhu historie. Zabývá se nejrůznějšími charakteristikami nevěry, jako je její typologie, která je vcelku obsáhlá a na svědomí jí má několik významných autorů (Šmolka, Plzák, Kratochvíl a další), dále také řeší motivace a příčiny toho, proč jsou lidé nevěrní. Nastiňuje také nejnovější formu nebo spíše příležitost k tomu, jak být nevěrný, a to internetovou nevěru. Také poukazuje na souvislost s monogamií a polygamií. Nastiňuje alternativní formy soužití, které mohou vyplynout právě z nevěry. V rámci prevence vážných důsledků, které může nevěry mít, jsou zde uvedeny i nejrůznější formy pomoci při odhalení a vyrovnáním se s nevěrou. Definuje vysokoškolské studenty, kteří byli výzkumnou skupinou pro výzkumné šetření.

Na tuto část navazuje vlastní výzkumné šetření. Toto šetření proběhlo na přelomu ledna a února v roce 2017. Nejprve byla srozumitelnost dotazníku ověřena předložením jeho návrhu několika studentům mého oboru a dalším (celkem 10) lidem. Dotazník byl následně rozeslán v elektronické podobě (viz. Příloha č. 1) studentům několika univerzit v republice. Ti mi následně dali kontakty na další studenty nebo dotazník přímo přeposlali. Do výzkumu se zařadilo celkem 164 vysokoškolských studentů. Na základě jejich odpovědí bylo potvrzeno, že méně než 60 % studentů bylo někdy nevěrných. Další hypotéza, tedy že více než 70 % dotazovaných považuje nevěru za polehčující okolnost, se nepotvrdila. Tento předpoklad byl stanoven na základě tvrzení odborníků, kteří se věnují partnerskému poradenství. Toto šetření také neprokázalo hypotézu, že ženy jsou více tolerantní k nevěře než muži. Čtvrtou hypotézu, která tvrdí, že více než 75 % respondentů považuje dlouhodobý mimopartnerský poměr za nevěru se v dotazníkovém šetření podařilo prokázat. Počet respondentů, kteří považují za nevěru dlouhodobý mimopartnerský poměr je dokonce 96,4 %. Poslední předpoklad, tedy že studenti společensky orientovaných oborů jsou více tolerantnější k nevěře než studenti ostatních oborů, byl stejně jako hypotéza č. 3 zamítnut kvůli zjištění, že obor studia nemá vliv na míru tolerance k nevěře. Celkem tedy byly 3 hypotézy zamítnuty a 2 potvrzeny. Bylo zjištěno, že pro většinu respondentů znamená dlouhodobý mimopartnerský poměr, sex na jednu noc, placené erotické služby, ale

také líbání nevěru. Položky jako virtuální sex a chatování ukázaly velkou nejednotnost, neboť se respondenti rozdělili po podobných částech ke všem odpovědím. Po vyloučení vlivu věku, pohlaví a studijního oboru na míru tolerance se zdá, že vliv na postoje k nevěře by mohla mít spíše výchova, životní zkušenosti či morálka jedince. Tato bakalářská práce byla vypracována s cílem zmapovat postoje a míru tolerance vysokoškolských studentů k nevěře a také zjistit prevalenci tohoto jevu mezi těmito studenty. Dle mého úsudku se tento cíl s (přihlédnutím k vybrané metodě výzkumného šetření) podařilo naplnit. Abychom zjistili detailněji postoje jednotlivých respondentů k nevěře, bylo by lepší použít kvalitativně orientovanou výzkumnou metodu, například rozhovor. Z rozhovoru by se jistě dalo lépe zjistit, co přesně vede respondenta k rozhodnutí, proč je pro něj například závažnější nevěra partnera v podobě placené erotické služby než sexu na jednu noc.

Nevěra je stále velmi aktuálním fenoménem, zejména pak v ordinacích partnerských a manželských poradců a terapeutů. Také je to jeden z nejčastějších důvodů, proč se manželé rozhodnou rozvést. Z čehož vyplývá i jasný vliv tohoto jevu na rozpad rodiny a tedy i nepopíratelný vliv na děti, pokud v rodině jsou. V tomto směru vidím do budoucna velký potenciál k vypracování dalších prací. Dále také by jistě mohlo být zajímavé zjistit, jaké faktory mají vliv právě na postoje a míru tolerance k nevěře. V této práci vidím přínos pro ty, co se o tuto problematiku zajímají. Mohla by pro ně sloužit jako teoretický vhled do problematiky. Také ji mohou využít lidé, které zasáhla nevěry ze strany partnera jako nastínění, kde všude mohou hledat pomoc a předejít tak negativním dopadům nevěry (rozpad manželství, depresivní stavy, sebevražedné myšlenky, aj.). A v neposlední řadě také musím dodat, že posloužila i mně v rozšíření pohledu na nevěru a otevřela oči, protože jsem si uvědomila, že když člověk chce, může tuto velmi nepříjemnou situaci zvládnout.

POUŽITÉ ZDROJE

Literatura:

BECCARIA, Cesare. *O zločinech a trestech* (překlad a poznámky J. Sládeček). Praha: Bursík a Kohout, 1893

BREZINA, Pavel - LOJEK, Antonín. *Delikt cizoložství v proměnách času*. 1. vyd. Ostrava: Key Publishing s. r. o., 2015, 124 s. ISBN 978-80-7418-241-9.

CAPPONI, Věra - NOVÁK, Tomáš. *Sám sobě manželským poradcem: první pomoc při příhodách nevěrných*. 1. vyd. Praha: Grada, 1995, 110 s. ISBN 80-7169-163-1.

GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2000, 207 s. ISBN 80-85931-79-6.

HAVLÍČEK, Jaroslav. *Má věrnost šanci?*. 1. vyd. Praha: Petrklíč, 1992, 87 s. ISBN 80-85243-28-8.

HENDL, J. *Přehled statistických metod zpracování dat*. 1. vyd. Praha: Portál, 2004, 584 s. ISBN 80-7178-820-1.

JANÁČKOVÁ, Laura. *Nevěra a její zvládnání*. Praha: Maxdorf, 2008. 92 s. ISBN 978-80-7345-155-4

JANIŠ, Kamil. *Z dějin sexu a erotiky, aneb, Co jsme se ve škole neučili*. 1. vyd. Trutnov: Lupus Trutnov, 2004. 382 s. ISBN 80-903509-0-9

KIRSHENBAUM, Mira. *Nevěra*. 1. vyd. Brno: ComputerPress, 2009, 200 s. ISBN 978-80-251-2197-9.

KRATOCHVÍL, Stanislav. *Manželská terapie*. 3.rozš. vyd. Praha: Portál, 2000, 255 s. ISBN 80-7178-332-3.

MATĚJKOVÁ, Erika. *Řešíme partnerské problémy*. 1. vyd. Praha: Grada, 2009, 144 s. ISBN 978-80-247-2338-9.

- MIOVSKÝ, Michal. *Příručka k provádění výběru metodou sněhové koule: Snowball sampling*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003, 108 s. ISBN 80-86734-08-0.
- MORUS. *Světové dějiny sexuality*. 3. vyd. Praha: Ikar, 2007, 282 s. ISBN 978-80-249-0887-8
- PASTOR, Zlatko. *Sexualita ženy*. Praha: Grada, 2007, 204 s. ISBN 978-80-247-1989-4.
- PLZÁK, Miroslav. *Manželské judo*. 1. vyd. Praha: Avicenum, 1970, 169 s.
- PLZÁK, Miroslav. *Poruchy manželského soužití: úvod do matrimoniopatologie*. 1. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988, 157 s.
- PLZÁK, Miroslav. *Poznání a léčba poruch manželského soužití*. 1. vyd. Praha: Avicenum, 1973, 247 s.
- PLZÁK, Miroslav. *První pomoc při nehodách manželských*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1967, 131 s.
- PONDĚLÍČEK, Ivo., PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, Jaroslava. *Lidská sexualita jako projev přirozenosti a kultury*. 2. vyd. Praha: Avicenum, 1974, 383 s.
- RASZKOVÁ, Tereza. *Acta sociopathologica I*. 3. vyd. Hradec Králové: Gaudeamus, 2014. 166 s. ISBN 978-80-7435-420-5.
- RYAN, Christopher a Cecilda JETHÁ. *Na počátku byl sex*. Praha: Argo, 2014. ISBN 978-80-257-1169-9
- ŠMOLKA, Petr. *Muž a žena - návod k použití*. 3. vyd. Praha: Portál, 2015, 159 s. ISBN 978-80-262-0897-6
- ŠMOLKA, Petr. *Nevěra: pro podváděné i podvádějící*. 1. vyd. Praha: Grada, 2003, 111 s. ISBN 80-247-0397-1

TUČEK, Milan. *Česká rodina v transformaci – Stratifikace, dělba rolí a hodnotové orientace*. Praha : Sociologický ústav AV ČR, 1998, 158 s. ISBN 80-85950-4 -6

UZEL, Radim. *Nevěra a co s ní*. Praha: Petrklíč, 2010, 159 s. ISBN 978-80-7229-241-7

UZEL, Radim. *Užitečné pohlaví: pozoruhodný a zajímavý pohled na lidské pohlaví a sex*. Praha: Ikar, 2012. ISBN 978-80-249-1962-1

VAUGHAN, Peggy. *Mýtus monogamie: průvodce následky nevěry*. Praha: Knižní klub, 2009. ISBN 978-80-242-2373-5

VENGLÁŘOVÁ, Martina. *Průvodce partnerským vztahem*. Praha: Grada, 2008, 128 s. ISBN 978-80-247-2054-8

WADE, Lisa. *American hookup: the new culture of sex on campus*. New York: W WNorton&Company, 2017, 232 s. ISBN 9780393285093.

WEISS, Petr - ZVĚŘINA, Jaroslav. *Sexuální chování v ČR: situace a trendy*. 1. vyd. Praha: Portál, 2001, 159 s. ISBN 80-7178-558-X

Internetové zdroje:

Egypt[online]. ©2004 [cit. 9.2.2017]. Dostupné z:

<http://faraon.wz.cz/zivot/zivot.htm#manželství>

Ius wiki [online]. Ius wiki : ©2014 [cit. 9. 2. 2017]. Dostupné z: <http://www.ius-wiki.eu/historie/pfuk/cech/zkouska/skupina-a/otazka-24#prameny>

Indiana university[online]. ©2017 [cit. 20.2.2017]. Dostupné z:

<https://kinseyinstitute.org/index.php>

ZVĚŘINA, Jaroslav. Sexuální chování v ČR: *Srovnání výzkumů z let 1993, 1998, 2003 a 2008*. In: ZVĚŘINA, Jaroslav. mep.zverina.cz [online]. © 2004 - 2017 [cit. 3.1.2017]. Dostupné z: <http://mep.zverina.cz/files/103-sexualni-chovani-v-cr-srovnani-vyzkumu-z-let-1993-1998-2003-a-2008.pdf>

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Dotazník

Příloha č. 2: Tabulky, které ukazují na nezávislost míry tolerance k nevěře na věku, pohlaví a studijnímu oboru.

Příloha č. 1: Dotazník

Dobrý den, jsem studentkou 3. ročníku Univerzity Hradec Králové, obor Sociální patologie a prevence. Tento dotazník jsem vytvořila ke své bakalářské práci a velmi mi pomůže, pokud se ho rozhodnete vyplnit. Je dobrovolný a samozřejmě anonymní, takže se nemusíte bát své názory a postoje dát najevo. Uvedu pár drobných instrukcí pro tento dotazník:

- Pokud narazíte na otázku, která popisuje situaci, kterou jste neprožili, prosím, zkuste odpovědět na základě své představy o dané situaci.

- Svůj názor uvádějte, prosím, bez ohledu na to, co považujete za normální, společensky přijatelné. Zajímá mě Váš názor, ne názor společnosti.

- Pokud se rozhodnete uvést odpověď spíše ano či spíše ne, znamená to, že záleží na nějakých okolnostech, kvůli kterým nemáte jasně vyhraněný názor (ano či ne).

Věk:

Pohlaví:

Obor studia:

Víra: věřící nevěřící druh náboženství.....

Rodinný stav: zadaný/á nezadaný/á ženatý/vdaná
rozvedený/á vdovec/vdova

1) Zakroužkujte, co z uvedeného považujete za nevěru.

flirtování	ano	spíše ano	spíše ne	ne
erotické fantazie	ano	spíše ano	spíše ne	ne
líbání	ano	spíše ano	spíše ne	ne
sex na jednu noc	ano	spíše ano	spíše ne	ne
dlouhodobý mimopartnerský vztah	ano	spíše ano	spíše ne	ne
virtuální sex	ano	spíše ano	spíše ne	ne
chatování, dopisování si	ano	spíše ano	spíše ne	ne
placené erotické služby	ano	spíše ano	spíše ne	ne

2) Mám zkušenost s partnerovou nevěrou.

ano ne

3) Byl/a jsem už nevěrná.

ne, nikdy ano, jednou ano, víckrát

4) Nevěru bych partnerovi odpustil/a.

ano spíše ano spíše ne nikdy

vysvětlivka k otázce č. 5

Fyzická nevěra - nevěra, při které jde pouze a jen o pohlavní styk.

Citová nevěra - váš partner/ka se zamiluje do někoho jiného, nemusí zde docházet k sexuálnímu styku.

5) Zakroužkujte, který typ nevěry je dle vás závažnější.

fyzická citová kombinace obou typů oba dva typy mi přijdou
stejně závažné

6) Vyberte si motivaci k nevěře, o které si myslíte, že je nejčastější (nebo svůj názor dopište).

nespokojenost v sexu

nespokojenost ve vztahu

náhodné selhání (např. opilost, podlehnutí okamžiku)

neschopnost být věrný/á

jiná možnost

7) Partnerovo přiznání se k nevěře považuji za polehčující okolnost.

ano spíše ano spíše ne ne

8) V dnešní době je více nevěry než v generaci našich rodičů.

ano spíše ano spíše ne ne

9) V dnešní době je více nevěry než v generaci našich prarodičů.

ano spíše ano spíše ne ne

10) Nevěra může pomoci vztahu.

ano spíše ano spíše ne ne

11) Muži jsou více nevěrní než ženy.

ano spíše ano spíše ne ne

12) Nevěra je důvod k rozvodu/rozchodu.

ano spíše ano spíše ne ne

13) Pokud se partneři domluví na tom, že budou mít otevřený vztah, je to podle mě stále nevěra.

ano spíše ano spíše ne ne

14) Byl/a bych ochotný/á se dělit o partnera s dalším člověkem.

ano spíše ano spíše ne ne

15) Sezdaná partnerství jsou odolnější vůči nevěře, než ta nesezdaná.

ano spíše ano spíše ne ne

16) Partnerské svazky s dětmi jsou odolnější vůči nevěře než ty bezdětné.

ano spíše ano spíše ne ne

17) Moje vlastní nevěra není tak závažná jako partnerova.

ano spíše ano spíše ne ne

18) I služby, které poskytují netradiční sexuální uspokojení (fetišistické, sadomasochistické, aj.), ve kterých není cílem samotný pohlavní styk, považují stále za nevěru.

ano spíše ano spíše ne ne

19) Vadilo by mi, kdyby se partner/partnerka živil/a jako prostitut/ka.

ano spíše ano spíše ne ne

20) Vadilo by mi, kdyby se můj partner/partnerka živil/a poskytováním netradičních sexuálních praktik, ale bez pohlavního styku.

ano spíše ano spíše ne ne

Velmi Vám děkuji, že jste se tento dotazník rozhodli vyplnit.

Veronika Lipavská.

Příloha č. 2: Tabulky, které ukazují na nezávislost míry tolerance k nevěře na věku, pohlaví a studijnímu oboru.

a) Studijní obory, testováno v SPSS pomocí ANOVA (analýza rozptylu), nesignifikantní vliv na toleranci k nevěře.

	N	Průměr	Směrodatná odchylka	Minimum	Maximum
Sociální obory	50	2,0167	0,36235	1,17	3,11
Nesociální	114	2,0331	0,41315	1,17	3,44
Celkem	164	2,0281	0,39732	1,17	3,44

ANOVA

Tol_comp

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Mezi skupinami	0,009	1	0,009	0,059	0,808
Ve skupině	25,722	162	0,159		
Celkem	25,731	163			

b) Věk respondentů, testováno v SPSS pomocí ANOVA (analýzy rozptylu), nesignifikantní vliv na toleranci k nevěře.

	N	Průměr	Směrodatná odchylka	Minimum	Maximum
Do 30 let	144	2,0089	,37620	1,17	3,44
31 až 45	10	2,4278	,45591	1,83	3,33
46 a více	10	1,9056	,44985	1,17	2,61
celkem	164	2,0281	,39732	1,17	3,44

ANOVA

Toleranc

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Mezi skupinami	1,801	2	0,900	6,058	0,003
V rámci skupiny	23,931	161	0,149		
Celkem	25,731	163			

c) Pohlaví, testováno v SPSS pomocí T-Testu, nesignifikantní vliv na toleranci k nevěře.

Pohlaví		N	Průměr	Směrodatná odchylka
Tol_comp	muž	51	2,0915	0,44747
	žena	113	1,9995	0,37108

	t-test for Equality of Means								
	F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
								Lower	Upper
Tol_comp Equal variances assumed	2,272	0,134	1,376	162	0,171	0,09199	0,06684	-0,04000	0,22399
Equal variances not assumed			1,283	82,317	0,203	0,09199	0,07173	-0,05068	0,23467